

ek

l Feiger
No. 51.

b össze-
tanak
kar-
zött

17. Dacára
ületen a jelen
an, félo, hogy
ni különösen
munkaadó
kát, erős véd-
Georgiában a
romóban van

nkás hagyta
k, hogy újabb
Több mint öt-
den vagy szer-
oz. A szindiká-
összes pensy-
lépnek.

belföldi
es terve

ember 17. (Az
enzügyminiszter
beszélést folyta-
mányozásával
si felhívásának
szólag.
sága a pénzügy.
egbeszélés után
hívás szövegét.
szá érése után
ött hozza a kor

ívás Stăvescu
zött kijelentése
ésönkötvények

kölcsönalás
n propaganda-
szágban a köl-
kölcsön jegy-
a október 15-én

sháboru
városban

Az északiror-
zavargások tör-
rokonszenvező
a protestáns-
uccai vereke-
obban elfajult,
elek revolverek
öröket használ
mint ötven se-
zállítani. A za-
rákig tartottak
szág területéről
tóm többszöri
et vetni. Négy-
k a verekedés-

ZAD
OL

es Lapkiadó Rt.
ron L. Pop 10.
7.

rat

Taxa postală
plătite în num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110,
évre 600, egészévre
földre: Havonta 2, négy
félre 12, egészévre
detések díjazás
KELET" az erdély em.
dóság egyetlen pos-
tikkeink utánnymás
rás megjelölésével eng.

UJ KELET

BUDAPEST

...JÓ POLITIKAINAPILAP

Bérmertlen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Ara 5 lej

Szerda, 1934. szept. 19.

5695. ÉV. | XVII. ÉVF.
TISRI 10. | 210. SZÁM.

Németországi számok...

A berlini Zentralstelle für jüdische Wirtschaftshilfe közli a következő számokat:

Törvényes intézkedések következtében 2000 egyetem végzettségű hivatalos hivatalnok veszítette el állását, 4000 ügyvéd nem folytathatja joggyakorlatát, 3000 orvost rekesztették ki a betegsegélyző praxisból, 1000 orvos veszítette el a bejegyzésénél viselt fix állását, 800 „nemárja” főiskolai tanár közül, akik katedrájukat elvesztették, 75 százalék a zsidó. 350 zsidó egyetemi tanár és előadó 1933 október 1-én elvesztette fizetését. 1200 zsidó író és újságíró közül egyetlen egynek sincsen kenyere.

Ugyanez a helyzet a művészek körében is. Közel 2000 zsidó énekes, színész, rendező és karmester veszítette el az állását, vagy szerződését...

Ezek a németországi zsidóság jomkipur-i számai.

Számok, amikhez igazán nem kell kommentár...

Zsidó nácik

Olvassuk egy gleichschaltolt kampós, kereszties német lapban a zsidó vonatkozású hírt. Ezután nem arról van szó, hogy a zsidó ellen újabb rendszabályokat léptettek életbe, ezúttal a hirdás: idők tanuja.

Ime a hír:

„Kölnben a nyugatnémetországi zsidó frontarcosok gyűlést tartottak, amelyen dr. Löwenstein tartalékos kapitány megformálta a frontarcosok politikai követeléseit. Kéri a kormányt, hogy engedje a zsidók részvételét az Arbeitsdienstben. A gyűlés szónoka tiltakozott, hogy a zsidókat kizárják a katonai szolgálatból és a következőket jelentette ki:

„Mint katonák megszoktuk az engedelmességet és a felsebbséggel szemben való lojaltságot. A mi újjáépítő munkánk kell hogy az állam akaratvonalán mozogjon és távol áll tőlünk, hogy visszakiánjuk az előbbi német viszonyokat.”

Ez azonban még nem volt a megalázkodásnak és a csuszó-mászó lojaltságnak a teteje.

Van még egy zsidó alakulat Németországban, az Uj Kelet olvasói többször élvezhetik a Nationaldeutsche Juden megnyilatkozásait. Ezek az urak Hitler választási komédiája idején felhívták a tettek közzé, amelyben ezeket olvassuk:

„Mi a magunk részéről üdvözöljük az 1933-as nemzeti felkelést, mert ebben látjuk egyetlen esélyt arra, hogy el-seperjük mindazt a szeméti, amit az elmúlt 14 év urajma okozott a birodalomnak.”

Ha meggondoljuk, hogy a német kampós kereszt, amely most uralkon van, eddig a zsidók anyagi és erkölcsi tönkretételén kívül semmit sem tudott megvalósítani programjából, ha látnak a nécsajtónak még ma is jelszövegeit ismételt mondatát: „Németország szerencsétlensége a zsidó!”, ha rá gondolunk arra, amit a mai kormány propagandaminisztere mondott a nyílt nyilvánosság előtt, hogy egy német sajtókat különbnek tart egy zsidó asszony-nál, ha tudjuk, hogy a német iskolákban még ma is ilyen témákról kell írniok a gyermekeknek: „Mi különbség van zsidók és állatok között?” — szegény borít el bennünket, amikor olvassuk, hogy ezek az urak akik csatlakoznak a mi rendszerhez, zsidónak és vallják magukat.

Németország jobbaj titkos összejeveleken, földalati szervezkedésben ágaskodnak a mi rendszer ellen és ime ezek a zsidók nyílt gyűlésen hódolnak Hitlernek, aki írásban és szóban ezerszer lejöpte a zsidót. A frontkatonát éppugy, mint a kis-siny lityus zsidót, mint ahogy nagy koncepcióju tudóst, mint a politikust, vagy mint a zsidó munkást. Odamennek, hogy megcsökolják a csizmát, amely csak várja, hogy belejük rugjon.

Mert hogy ez lesz a sorsuk, az kétség-telen.

Cihoski újabb felvilágosításokkal szolgált a Skoda-féle rendelés áráiról

Szakértők fogják ellenőrizni a volt hadügyminiszter adatait

Bucuresti-Bukarest, szeptember 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Skoda-bizottság tegnap este folytatta tanácskozását. Cihoski tábornok beszélt ismét és részletesen ismertette a Skoda-cég különböző ajánlatait és technikai felvilágosításokat nyújtott a kérdéssről. Fentartja, hogy a jugoszláv szerződés nem előnyösebb, mint a miénk. A jugoszlávok 7 százalékos kamatot fizetnek, mi 1 százalékot, azonkívül a kamattal terhelt összegeknél is nagy a különbség a mi javunkra. Összehasonlító táblázatot mutat be, amelyek oda konkludálnak, hogy a Románia részére szállított anyag gazdagabban felszerelt és tökéletesebb volt, mégis olcsóbb, mint a Jugoszlávia számára történt szállítások voltak. Az ülés éjjel félegykor ért véget.

A Skoda-bizottság a következő kommunikét tette közzé:

A Lupta és Adeverul című lapokban megjelent téves és tendenciózus hírek a bizottság szeptember 17-i ülésének lefolyásáról, nem felelnek meg a valóságnak. Az ülés úgy folyt le, ahogyan a gyorsírói jegyzetek közlik. Az albizottságok referátumai még nem fejeződtek be, a jelentések munkában vannak.

A mai ülésen Calinescu és Gafencu javasolták, idézzenek be egy szakértőt, hogy megfelelő felvilágosításokat nyújtson.

Alexandri: Megkaptam Cihoski adatait és megejtettem a számítást is a leg-egyszerűbb módon.

Calinescu: A konkluziók olyanok.

Iunian és Alexandri intéznek ezután kérdéseket a tábornokhoz, majd felolvassák Budeanu tábornok jelentését.

Tartják magukat a hírek a kormány átszervezéséről

Averescu folytatja kormánybuktató kampányát

BUCURESTI-BUKAREST, szept. 18. A Dimineata újból hírt ad kormányátalakítási tervekről, melyeket a napokban meg is valósítanak. Eszerint Manolescu Strunga lesz ipar és kereskedelem miniszter, Iamandi munkaügyi, vagy tárcanélküli miniszter. Földművelési államtitkárrá Cancovocot a ba caui szervezet elnökét neveznék ki, míg Iamandi utódja Titeanu Eugen lenne, akinek hatáskörébe tartoznék a sziguranca, csendőrség és rendőrség.

Mégis teljes a béke?

A Curentul a Maniu-gárda nyilatkozatából megállapítja, hogy Maniunak sikerült meggyőznie hieit, hogy nem szabad nehézségeket csinálniok és így a gárda feloszlataása nem ment nehéz ség nélkül. Vaida dési beszédéből viszont nyilvánvaló, hogy ő és politikai barátai teljes mértékben követik a párt politikáját. Az egység tehát ebből a szempontból helyreállt. A szamosme-gyei események nem fognak nagyobb vihart okozni, mert az új szervezeti választásokon fog majd kiderülni, melyik csoport tagjai vannak többségben ebben a megyében.

A nemzeti parasztpárt központi vezetőségét és előadóit szeptember 20-ra értekezletre hívták össze a pártprogram további előkészítése végett. Az értekezlet három napig fog tartani. Valószínűleg Maniu Gyula is résztvesz a megbeszéléseken.

Averescu kormánya

A Dimineata közli Averescu marsall nyilatkozatát, amelyet a lap egyik munkatársának adott a szebeni gyűlés után.

Averescu kijelenti, hogy folytatni fogja a Nagyszébenben megkezdett köcióját és következő nagygyűléseit Kolozsvár, Arad, Nagyvárad, Temesvár,

Marosvásárhely; Csernovic városokban majd a regát különböző centrumokban fogja megtartani. A népgyűlések sorozatát egy Bukarestben tartandó nagy demonstráció fogja befejezni. Ami a pártokat illeti, Averescu marsall hang sulyozta, hogy nem lehet feloszlalni a pártokat, amelyek az állam oszlopai, csak ha olyan szervezettel pótolják, amely képes az államot fenntartani. Averescu kategórikusan az infláció ellen foglal állást.

Tegnap délelőtt a miniszterelnökségen megbeszélés volt, amelyen Tatarescu, Inculetz és Victor Antonescu vettek részt. Megvizsgálták az ország általános helyzetét és bizonyos intézkedéseket eszközöltek a rend fenntartása érdekében. Megfelelő új utasításokat küldtek a hatóságoknak.

Párizsban megkészezik a helyőrséget, hogy elejét vegyék a zavargásoknak

PARISZ, szeptember 18. A francia kormány elhatározta, hogy a közel-pokban a párizsi helyőrséget megerősíti. Kétszeres létszámra emelik fel a Párizsban állomásozó 10. számú gyalog hadosztályt, lovaságot is összevonnak a francia fővárosba, hogy a tél folyamán megfelelő számú katonai erőt janan Párizsban rendelkezésre. A katonai karhatalom megerősítése összefüggésben áll azokkal az évről évre elhangzott panaszokkal, amelyek szerint rendbontások alkalmával mindig sérelmeztek a rendfenntartó katonai karhatalom elégtelenségét.

A félelmetesség napján

Irta: Danzig Hillel

Ünnepek ünnepe, szombatok szombatja: Jom Hakippurim.

„Nagy és rettenetes ünnep.” „Ki ata hudson umochach vöjodéa voéd, — mert a nép magas bíró, fenyítő felismerő és tanu” előtt áll, aki felir, megpecsételt, felmutat és feisorol... megnyitván az emlékezősek könyvét, melyből kitudódnak minden ember viselt dolgai.”

Ma egység van Izraelben. Hatalmas lelki összeforrás. Sulyos lelkiismeret hatja össze a szétszórta nyáját. Newyorktól Jeruzsálemig, Moskvától Fokföldig egy fohász, egy gondolat, egy félelem, egy felelősség szólal meg millió és millió zsidóban, ezer és ezer templom csarnokában.

A zsidó lélek felemelkedik a porból, magasabb tisztultság régióba ágaskodik. Félelem, szeretet, jószág sugárzik ma belőle: Istent és népet keresi a szétszórásban.

Jomim Hanoraim. Félelmetességek napjai ezek. Elul sofáriadió jeleztek közlegő léptüket, Tisri első napján köszöntöttek be a zsidók házaiba és az engesztelés napján érik el csucspontjukat.

Ezen a napon „Am ehad”, egy nép vagyunk a diaszporában.

De vannak még napok — Jomim Hanoraim — félelmetes napok, amikor szintén egybeterelődnék, egymásratalálnak a zsidók. Ezeknek a napoknak nincs kalendáriumuk, nincs kiszámított idejük. Minduntalan ott lekelődnék a zsidó élet kapuiban, félelmek árnyékát vetik előre és nem tudni hol és mikor lépnek az életünkbe.

A zsidó galut katasztrófa napjai ezek. Véres, vagy száraz pogromok, aszerint, hogy Damaszkusz, vagy Kisenev, Worms vagy Mainz, Orgovány, vagy Szaloniki, Nácínémetország vagy Lengyelöld. Algir, vagy Constantin a színhelyük.

Jomim Hanoraim, félelmetes napok ezek is a mi életünkben. Ilyenkor újra egység van a népben, ilyenkor megint csak egy félelem, egy felelősség szólal meg a diaszpóra minden tájában.

Ünnepeiben és katasztrófaiban él a nép ereje. Isteni és emberi hatalmak félelmetességének árnyékában.

Kétféle nemzeti lét van. Pozitív és negatív. Pozitív, amikor a maga erejéből és akaratából, a maga termőföldjéből és kulturájából épül a nemzet. Negatív, amikor nagyrészt külső, kívülálló tényezők behatása formálja a nemzeti közösséget.

Más népek, melyek elvesztették létüknek tápláló gyökerét, éltető forrását: a földet — elpusztultak. Mi zsidók, kétezer év vándorai, a szétszórásban is nemzet vagyunk, földnélküliségünk, hontalanságunk dacára.

De ez a nemzeti lét negatív alaplól meríti „csodálatos” fennmaradását. Az elmerülőstől való félelemben egy létűnt mult történelmi és szellemi örökségéhez való ragaszkodásból és ennek az örökségnek a világban hagyott visszaható nyomaiból. Nemzeti létünk a galutban abból táplálkozott, hogy intézményesítettük a Multat és a külvilág megnyesítette elnyomatásunkat. Az előbbi elvont szellemi tartalom: ünnepi emlékezés, az utóbbi konkrét, fizikai valósága a mi galuti életünknek.

A világ ünnepeiben és katasztrófaiban látja a zsidókat. Az ünnepek nagy, átfogó, szuggesztív erejében és a zsidó katasztrófák nyomán megnyilatkozó világszolidaritásban. Amiről „csodákat” regélnek.

A belső valóság azonban: a hétköznapok, melyek az ünnepek és a katasztrófák között futnak. Az életet nem az ünnepek és a katalizmák töltik ki, hanem a mindennapok. Az ünnepi áhitatban és a katasztrófák ijedelmében egybeterelődnék seregek újra szerte futnak és a mindennap nagy szürkeségében, a köznapi élet csataterén már csak önmagát keresi a zsidó és önmaga keresésében sietve felejt a közösség valóságát. A hétköznapokon már nem vagyunk Egy nép, csak „törött cserepek” a szétszórásban.

A zsidó ünnepek és a zsidó sorsok pozitív értéke annyi, amennyit a zsidó hétköznapok életében nyomnak latba. Ebből adódik a mi

ragyünnepeink igazi értelme és egyetlen lehetséges pozitívuma is.

Fennmaradásunknak talán legnagyobb titka, hogy minden időkben voltak erők, melyek megsemmisítésünkre törtek. Antiszemitizmus mindig volt. Csak fegyverei váltakoztak.

Faráó a zsidó munkában látta a nép erejét. A fizikai erőt döntötte szolgásgába. A zsidók különös vallása és erkölce nem iránta, mint antiszemita követőt. „Löchu, ivdi et adosem elokéchem“ — én felélem menjetek, csak szolgáljátok a ti isteneteket. — De visszajöttetek!

Róma a hatalmat, az erőt, fizikai létünk alapját: az államot vette el a zsidóktól.

A galutban előbb a zsidó hit: létünk szellemi alapja ellen indult meg az irtóháború. Lélekvásár, hittérítések és hősi vértanúságok emlékeztetnek erre a sötét korra. Később jött csak a nyílt gazdasági antiszemizmus.

De mindig találtunk menekvést. Fáraót és Rómát szellemi és lelki erővel éltük túl. A kereszties háborúkban marannusok lehetünk. A gazdasági antiszemizmusra hosszu ideig a vándorlás volt hathatós válaszuk.

Ma a végső fázishoz értünk. Nem a zsidó erő, nem a zsidó hit, a zsidó lélek, nem is a zsidó pozíció ellen folyik ma a harc: a totális állam ideológiai köntösében az alkotmányosított fajgyűlölettel állunk ma szemben. A vért üldözik ma bennünk. És a vér elől nincs menekvésünk. Marannusok lehetünk, asszimilálódhattunk, vándorolhattunk, menekülhattunk. A vért azonban kicserélni, megtagadni nem tudjuk. A vért kergetik ma bennünk és a vér üz ma bennünket.

Ki ne ismerné Rabbi Amnon, Mainz rabijának történetét...

A német fejedelem — kinek udvarába bejáratos volt a rabbi — felszólította őt, hagyja el ősei hitét. Rabbi Amnon zavarában háromnapos gondolkodási időt kért, amit rögtön meg is bánt. A három nap letelet, de a rabbi nem jelentkezett. A fejedelem hívatta. Nem ment. Többször hívta. Mégse ment. Mély haragra lobbant az uralkodó és fegyveres erővel hozta fel palotájába a rabbit. Így szólt hozzá: „Mivel büntesselek meg? Vágjátok ki a nyelvemet, mely hazudott és gondolkodási időt kért. „Nem. Vágjátok le kezét-lábát, mely nem jött hívásomra“ — szólt a fejedelem és Rabbi Amnon megcsonkították a pribékek...

Rabbi Amnon története szimbólum. Ijesztő szimbóluma a mi sorsunknak. Csonkanép vagyunk. Csonka néptest, csonka élettel. Előbb karunkat ütötték el: az erőt, a hatalmat. De megmaradt a lábunk: a vándorbot. Most ennek is vége. Csak a nyelvünk maradt meg. A hang. Jákob hangja. Ebben a hangban a zsidó vér, szóval ma meg szerte a világon: „Köl dömámá dáká jisámá“ — egy elnyomott nép halk nyöszörgő hangja hallszik a mélységből...

Az elmúlt esztendőben kezdtek kibontakozni a nagy németországi megrázkódtatások kihatásai úgy a német, mint az egész zsidó közéletben.

A világ zsidóságában, éppen a német példa hatása alatt az elmúlt esztendőben egyre nagyobb teret nyert egy józanabb felismerés és pozitív akarat a zsidók és a zsidóság jövőjét illetően. A zsidók a szétszórásban kezdik felfedezni vérségi köteléküknek, szubjektív enjüknél valósságos objektív helyzetüknél, tényleges sorsukkal való összefüggéseit. Kezd kivilágosodni a zsidó agyokban, hogy a zsidó Mult intézményesítése negatív védekezés az elmerüléssel szemben: Csak a pozitív zsidó jövő intézményesítése hozhatja meg a zsidóság és a zsidók természetes helyét és egészséges fejlődését az emberi társadalomban és a népek kötelékében. Kezd kivilágosodni, hogy a külvilág intézményes elnyomására csak a mi belső világunk belső életünk és erőnk intézményes felépítése lehet az egyetlen válasz. A zsidó egyén számára, a zsidóság nem elvont eszmei kötelek, hanem mindenekelőtt tényleges sorsközösség. A zsidóság kérdése a zsidók kérdése is. És nem a zsidók egyéni sorsa és pillanatnyi helyzete határozza meg a zsidóság kérdését — mint ahogy az egyéni emancipációval vélték — hanem a zsidóság sorsa és helyzete határozza meg a zsidók kérdését.

Gyors tempóban élünk. Csak néhány éve annak, hogy a zsidók többsége a zsidókérdés pusztá létét is tagadása vette. Ma már hajlandók elismerni, hogy a zsidókérdés nem részleges, hanem egyetemes megoldást követel, melyben a területiális megoldásnak elsőrendű, döntő jelentősége van és hogy Palesztina nagyhorderejű tényezője a zsidókérdés megoldásának. Ma asszimiláns zsidók tesznek úgy, mintha örökre egy pozitív zsidó életért aggódtak volna. Stern Samu, a pesti hitközség elnöke mondotta nemrég: „Mi sohasem vetettük el Palesztinát. A cionisták azt kiséjtették maguknak.“

De éppen az elmúlt esztendő eseményeinek tanulsága a cionista táborban is lényeges ideológiai kitisztulást hozott magával. A cionis-

SELECT MOZGO Szerdán este 9 órákor ünnepélyes bemutató: ÉN VAGYOK A SUZÁNA (Bábszínház) Főszerepben: LILIAN HARVEY. 3, 5, 7 órákor utoljára: Fenevadak arénája

ta körökben is megszűnt a „Galut tagadás“. A galuti „Gegenwartsarbeit“, a galuti zsidóság egyenjogúsításáért és nemzeti autonómiájáért való harc intézményes megszervezésének szükségessége egyre erősebb meggyőződés a cionista politikában. Ma világosabb, mint valaha, hogy a galutnak sokáig lesz még jelentős szerepe a zsidó életben, sőt: csak egy szervezett, erős galuti zsidóság „Hinterland“-ja mellett lehet széles és erős Zsidó Nemzeti Otthon Palesztina.

Palesztina és a diaszpóra összefüggő részei egy egységes problémának és a zsidókérdés megoldása egyetemes palesztinai és galuti dialektikában kell, hogy végbemenjen.

Palesztina ma a zsidók legközelebbi ügye. A bevándorlás egyre nő, a bevándorlási láz egyre nagyobb méreteket ölt szerte a világon. A Jewish Agency 44.000 certifikátot kért az elmúlt évben a kormánytól. Tizenkét ezret kapott. De 40 ezer zsidó vándorolt be.

Ez az áramlat azonban nem mentes veszedelmektől. Palesztinában is történhetnek megrázkódtatások. Gazdasági csodákról beszélnek Palesztinával kapcsolatban. Boldog szigetről a világhírűsít tengerében. Mi, azonban megtanulhattuk volna már az amerikai prosperitá idejéből, mily veszélyes egy ilyen konjunkturális fejlődés örökkévalóságára építeni, ha nem is látjuk egy esetleges visszacsúszás jeleit. Még súlyosabban áll ez Palesztinára. Mert Palesztina egyidőben bevándorlási ország és Zsidó Nemzeti Otthon is, melyet akkor kezdtünk építeni, amikor híre, hamma se volt prosperitánek és amelynek építését akkor is folytatnunk kell, ha már nem

tuđunk gazdasági csodákat ígérni a bevándorlóknak. Ma aktuálisabb, mint valaha Achad Haam súlyos intelme: előbb a „sziveket“ kell felébreszteni és előkészíteni és csak azután jöhet a nagy kolonizáció. Ma nem nagy áldozat Palesztinába menni. Ma nem kell propaganda sem ahhoz, hogy az emberek Palesztinába menjenek. Palesztina azonban csak akkor lesz nemzeti otthon, ha a zsidó bevándorlás, a zsidó tömegek országépítő erőket és országépítő szellemet visznek az épülő otthonba, ha a bevándorlás a nemzeti felelősség és a cionizmus személyes megvalósítása eszméjén alapszik. A cionista nevelésnek a bevándorló tömegek közkincsévé tétele a zsidó országépítés legsúlyosabb és legégetőbb előfeltétele ma.

Az utóbbi évek bevándorlása súlyosan érezte a nevelés hiányának hatásait a Jisuv és a cionista mozgalom belső életében. A nemzeti felelősség és a személyes megvalósítás eszméjének hiánya nem kis szerepet játszott a Jisuv szociális harcaiban és a cionizmus belpolitikai villongásaiban. Az utóbbi napok eseményei arra következtetnek, hogy ezen a fronton kedvező forduloponathoz érkezünk. A Jisuv és a cionizmus belpolitikai válsága a jelek szerint átjutott a krízis mélypontjára. A láz engedni kezd, a gyógyulás jelei mutatkoznak. A palesztinai zsidó polgárság legjobbjai álltak ki a zsidó munka őrsére, a zsidó munka védelmére és biztosítására. A zsidó mezőgazdák egy része szervezett frontot teremtett a zsidó munka számára és a szembenálló politikai pártokban is mindinkább tért hódít a józan felismerés, hogy a belső harcok paralizálják az országépítő erő-

ket és az ellenséges erőknek engednek szabad érvényesülési térrelumot. Messzemenő jelentősége van a klacionista egységfront megteremtésének, mely kedvező jel a politikai egyensúly helyreállítására és a primer nemzeti fejelem helyreállítására irányában a cionista mozgalom belől. Ha ezek a külső jelek tényleges belső készségnek fognak bizonyulni a küszöbön álló esztendő során, úgy komoly lehetőség teremődik arra, hogy a cionista pártok és csoportok befelé: a mozgalom szellemi tartalmának és az országépítés szellemi előkészítésének tökéletesítésére fordítsák erőik legjavát, kifele pedig: megteremtsék a cionizmus és a zsidóság egységes politikai védelmi frontját.

A galuti zsidóság életében a jövő feladata: a zsidó erők organizálása, a zsidó népjogiért való harc és védelem intézményes megszervezése. 5695 évében ül össze a zsidó világkongresszus, mely leghivatottabb fóruma és hordozója lesz a zsidóság egyetemes feladatainak. Még vannak csoportok, melyek idegenkednek egy szervezett zsidó népgondolatától a Galutban.

1927-ben a cionista kongresszustól is megijedtek a zsidók. Sokáig tartott, míg meghódította a közvéleményt. Ma azonban a zsidóság egyetlen elismert és nemzetközi tekintéllyel bíró fóruma. Ez a fórum csak Palesztinára vonatkozik és azoknak a szervezett erőknek a kifejezője, melyek a zsidó országépítés szolgálatába szegődtek. A zsidó világkongresszus a galuti zsidóság szervezett erőinek lesz a kifejezője és fóruma, mely ha ma még nem is, de holnap az egész népet, annak minden csoportját magába fogja egyesítené.

Zsidó Palesztina, zsidó Világkongresszus! — ime, a zsidó jövő pozitív feladatai, egy pozitív zsidó nemzeti lét alapjai.

A lélektani és a történelmi pillanat adva van. Most dől el, hogy valóban képes-e a zsidóság erőinek belső és külső összefogására, vagy sem. Mi hisszük, hogy a zsidó népből élnek az erők, melyek megengedik túlnéni a mai súlyos időköt és képesek teszik a mai nemzedéket, hogy új irányt adjon sorsának és a zsidó népet újra a történelmi felelősség aktív hordozójává tegye.

Rövid félóra alatt, míg én ezt az érdekes munkát szemléltem, az én „rekorder teakóstoló“ nem kevesebb, mint százötven csésze teát — ami százötven láda teának felel meg — vizsgált pontosan végig. A teát Indiából, Ceylonból bizonyos ládába csomagolva küldik ide s minden ládából egy-egy csészének megfelelő mintát vesznek ki. Az egy csésze tea felett kimondott ítélet tehát tíz tonna tea evének dönti el a sorsát. Félóra alatt tehát az én kóstolóim nem kevesebb, mint százötvenszer íz tonna teát vizsgált végig, ami pontosan 1500 tonna teának felel meg.

Nagy általánosságban egy-egy kóstoló naponta — ezerötven csésze teát csimcsog végig s amikor készen van munkája, valójában leszalad a „kantinba“ és — most már komolyan — megiszik egy csésze kitűnő teát. Amikor megkérdeztem az egyik teakóstólót, hogy nem volt-e elég az, amit végigkóstolt, nevetve válaszolta, hogy az nem volt — „teajvás“ s ő avval nem tudta oltani sem szomját, sem éhségét. Az a tea, amit a munkája után iszik meg s amelyet tulajdonképpen — ő maga válogatott ki magának, egészen más, mint amivel egész nap foglalkozott.

Egyébként ez a hely az, ahova például Indiából vagonszámra küldik a tealeveleket s szortírozás és csomagolás után, ugyanazt a tealevelet, hindu felirással — vizszaszállítják Indiába, ahol nagyszerűen eladják...

Sohasem hittem volna, hogy egy csésze tea körül — ennyi különös esemény zajlik le.

Francia szótár propaganda kiadás. Az Ujváry-féle Magyar-francia és Francia-magyar kézisztár Velledits nyelv-tanár átdolgozásában propaganda kiadásban jelent meg. Elegáns, könnyen kezelhető alakban, egyetlen 600 oldalas kötetben tartalmazza a teljes francia-magyar és magyar-francia anyagot, amely a közhatalmatul szavak és teljes irodalmi szókincsnek kívül magában foglalja az ipar, kereskedelem, a technika, sőt a politika és a sport szavait és teljes sikerrel oldja meg a szavak pontos, rendszeres és tömör értelmezését. Csinos, zöldszerű, egészvázsonkötésben, rendkívül finom, fapentes papíron, jó szeműek és rövidlátók számára egyaránt kitűnő, olvasható szedéssel, mindkét rész egy kötetben 150 lejt minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj-Kolozsvár. Kérje a szótárak és nyelvkönyvek jegyzékét.

„rythmica“ speterné blum marcsa MODERN TORNA ÉS TÁNCMŰVÉSZETI ISKOLÁJA. Piatá Unirii No 22. csoport és magánórák felnőtt és gyermekoktatás ÉRTEKEZÉS ÉS BEIRATKOZÁSOK SEPT. 1-TŐL AZ ISKOLÁBAN 2-4 KÖZÖTT.

Hatszáz tonna teát iszik Anglia naponta

A londoni „teakóstolók“. Napi hat csésze tea. Miért a iegjobb a tea Angliában?

London, szeptember 18. Ha Olaszország a jó kávé, Magyarország a jó bor hazája, akkor Anglia kétségkívül a jó tea hazája. Angliában nemcsak hogy a legjobb teafüvet lehet kapni, hanem az angol háziasszony a világ legjobb teáját készíti: ebből a remek teafüvet olyan különleges szak tudással és páratlan gondossággal, amit érdemes volna az egész világon is megtanulni.

Vizont az is igaz, hogy csak ott tudnak ilyen remek teát készíteni, hol olyan rengeteg tea fogy, mint itt. Már pedig itt igazán rengeteg fogy.

Nagybritannia egyedül a világ egész teatermésének 55 százalékát fogyasztja el, issza meg. Ha a statisztika adatait folytatni akarom, akkor ezután azt említem meg, hogy átlagban minden angol ember, asszony, gyermek — hat csésze teát iszik meg naponta, ami az egész szigetet számítva, nem kevesebb, mint napi 300 millió csésze teát jelent, ami azután, továbbmenőleg — hatszáz tonna tealevelnek felel meg naponta.

A hihetetlenül magas angliai tejfogyasztás is itt kapja magyarázatát. Anglia — tejprodukciónak pontosan a fele teába kerül. S amint a jelek mutatják, ezek a számok még egyre növekednek.

Ekkora teafogyasztás, ekkora tréning mellett nem is esoda, hogy — itt lehet a legjobb teát kapni s hogy az angolok értenek a legjobban a világon a tea el készítéshez, sőt, a tealevelek összeválogatásához is.

Gyermekkorom egyik eltörölhetetlen emléke — a magyar vidéki borkóstolók

fűrésa munkája. Ez jutott eszembe, amikor a napokban Greenfordban jártam, Lyons-éknál, a világ legnagyobb teagyárában s amikor megmutatták nekem az egyik feltéve őrzött terméket is, ahol az ugynevezett — „teakóstolók“ dolgoznak. Hát ennél érdekesebb munkát igazán keveset láttam.

A tea levelei — amint megmagyarázták — erősen különböznek. E különbség pontos ismerete adja meg a rendkívül magasán dotált teakóstolók munkájának alapját. Tanulni. Keletet járt, diplomás fiatal emberek ezek a teakóstolók, akik állandóan ott állnak a „testing room“ rendkívül hosszú asztala mellett és — dolgoznak.

Ez a „dolgoz“, ez a munka pedig körülbelül a következőképpen folyik le: A teakóstoló előtt egy egész sorozat csésze kész teával fekszik a hosszú asztalon, mellette pedig valami olyan „köpölda“ mint amilyent a fogorvosok szoktak használni. A teakóstolóval szemben — jegyzőkönyvvel a kezében — dolgozik a teakóstoló titkára.

A kóstoló megindul kanálával, belemártja a soron következő teacészébe, kanálját a szájába veszi s meleg italból és — csámcsogni kezd... Amikor már körülbelül fél percig forgatja a teát, kiköpi és gyorsan egy számat diktál be a titkárnak. Rögtön utána leteszi a kanálát s egy újabb, tiszta kanállal nyúl bele a következő csésze teába és újra kezdi előlről a csámcsogást és számbemondást.

Kilen Ang „Nagynémetországi szerepelnek.

Berlin, szeptember 18. német sajtó közlése agrártudományi kongresszus angol tudós, aki német uton volt, „lekedéss harmadik birodalomról“ — írják a német sajtó — ként jötek Németország evangélistáiként térte terjedemes cikkében tájékoztatják az ügyet, ny hogy német gazdasági hogy a londoni City és kereskedők Birminghamban terben most már boldogadnak a Birodalmi Bmoratorumjavaslatát.

Nem szállít. Minthogy azonban gandaminiszter által sajtó a propaganda és szer vakos föllentése magának és min hogy formálva van, nem v angol tudós szájába a nak különös hatása lesből nagyon kedvezőle harmadik birodalomba iparának mértékadó háarozták, hogy Néme andók nyersárut sz amig a régebbi szállítá követeléseket nem ren ságtalan határozatot gyapjuipar és gyap. Ők ezenfelül nyilatkoz lapokban és egyöntetű nem hajandó egyelőr metországba. Kiszámít ipara és kereskedelem font sterl nget követel. összege, amit a deviz ben jóideig nem is leh

Kiván. Szenzációs ckket Guardian Londonból, hány német text lgyár hatóságokhoz fordul, a gyárak áttelepítésére, met cégről van szó. ipari kerületében akar raikat és pedig egyré még a téi folyamán sz kat elhelyezni. Főleg nyek gyártói kívánják való munkát. Itt ak áru, amellyel elátnák nív felsz getet és Hol vezetőj ígéri, hogy n kön kívüli nem fognak angol munkaerőket. M 250 munkás beállításá. Másik kötelezettsége a hogy speciális árut f nem versenyeznek a há A feldolgozóandó anya Jorkshire termelői ő szerzik be. A cégek r delmi társulatok fogna vénszéken és a vezető nák résztvenni. Kötele b ártatás, hogy gépek rolják. Hozzávetőleges ezek az új cégek évi lmet fognak forgalni. Amj jelentős tétel a k ségvetésben.

Ebből nyilvánvaló, ság: éle: egyre csök intenzívításban. Ha a mást mond akkor im ganda legkézzelfoghat

Hogy mi indította a sokat és konfekciósok arranéve maguk a r nak felvilágosítást, ugyanis a német text konfekció, azzal is t dett, hogy a külföldi visszavonták. A rendelők azza é nyalk nem adnak ne délyt. Ugyancsak gaz senik, hogy a régiap a kereslet, mint amé volt. A kerámia-iparba menet, hasonlóképpen visszacsés tapasztaht különösen a lakk és

Kilenc német textilgyár Angliába vándorol...

„Nagynémetország“ térképén olasz, cseh, lengyel és osztrák területek szerepelnek. Csak a propaganda és a háborús ipar virul a harmadik birodalomban

Berlin, szeptember 18. A gleichschaltolt német sajtó közlése szerint az előségi agrártudományi kongresszus elnöke, egy angol tudós, aki néme. országai tanulmány-uton volt, „lekesedéssel“ nyilatkozott a harmadik birodalomról. Az elnök és kollégái — írják a német lapok — kritikusként jöttek Németországba és a német ügy evangélistáiként tértek vissza. A lapok terjedelmes cikkeiben ismerték és méltatják ezt az ügyet, nyilvánvalóan azért, hogy német gazdasági körökkel elhíthessék, hogy a londoni City és a brit gyárosok és kereskedők Birminghamban és Manchesterben most már boldogan elfogadják a fogadni a Birodalmi Bank és a kormány moratóriumjavaslatát.

Nem szállítanak nyersanyagot

Mint ahogy azonban a Göbbels propa. gandiniszter által irányított német sajtó a propaganda érdekében nem egyszer vakos föllentéseket engedett meg magának és min. hogy erről a külföld informálva van, nem valószínű, hogy az angol tudós szájába adott nyilatkozatoknak különös hatása lesz. Egyelőre Angliából nagyon kedvezőtlen hírek érkeznek a harmadik birodalomba. Anglia gyapot, iparának mértékadó köréi újabbán elhárították, hogy Németországba nem hajlandók nyersárut szállítani mindaddig, amíg a régebbi szállítások után fennmaradt kötelezettségeket nem rendezik. Ezen barátságosan határozatot hozott az angol gyapjúipar és gyapjúkereskedelelem is. Ők ezenfelül nyilatkoznak az angol szaklapokban és egyöntetűen jelentik ki, hogy nem hajlandó egyelőre árut küldeni Németországba. Kiszámították, hogy Anglia ipara és kereskedelme kerekén egymillió font sterlinget követel a németektől, olyan összeget, amit a devizahiány következtében jóideig nem is lehet effektíválni.

Kivándorló német gyárak

Szenzációs cikkeket közöl a Manchester Guardian Londonból, amely szerint néhány német textilgyár igazgatója az angol hatóságokhoz fordult és engedélyt kért a gyárak áttelepítésére. Egyelőre kilenc német cégről van szó. Ezek Manchester ipari kerületében akarják megnyitni gyáraikat és pedig egyszerűen azonnal, mert még a téli folyamán szeretnék produkálni, kat elhelyezni. Főleg nőruhák és köpenyek gyártói kívánják az angol földön való munkát. Itt akarják termelni az árut, amellyel ellátnák Angliát, a Skandináv félszigetet és Hollandiát. A gyárak vezetői ígérk, hogy német munkavezetőkön kívül nem fognak alkalmazni csakis angol munkásokat. Minden gyár legalább 250 munkás beállítására kötelezi magát. Másik kötelezettsége a gyáraknak az is, hogy speciális árut fognak előállítani és nem versenyeznek a hasonló beföldiekkel. A feldolgozandó anyagot Lancashire és Jorkshire termelőitől és kereskedőitől szerzik be. A cégek mint angol kereskedelmi társulatok fognak szerepelni a törvényeségen és a vezetőségben angolok fognak résztvenni. Kötelezik magukat továbbá arra is, hogy gépeiket Angliában vásárolják. Hozzávetőleges számítások szerint ezek az új cégek évi kétmillió font sterlinget fognak forgalmazni a külföldön. Amint jelentős tétel a külkereskedelmi költségvetésben.

Ebből nyilvánvaló, hogy a német gazdasági élet egyre csökken méreteiben és intenzívításban. Ha a Göbbels propaganda mást mond, akkor íme itt van a propaganda legkézzelfoghatóbb cáfolata.

Visszavont rendelések

Hogy mindította a német textilgyárosokat és konfekciósokat erre a lépésre, aranzva maguk a német szaklapok adnak felvilágosítást. Az utóbbi időben ugyanis a német textilipar, különösen a konfekció, azzal is nagy károkat szenvedett, hogy a külföldi rendeléseket sorra visszavonták.

A rendelők azaz érvelnek, hogy kormánynak nem adnak nekik behozatalt engedélyt. Ugyancsak gazdasági szaklapok jelentik, hogy a téglaiiparban olyan kicsiny a kereslet, mint amilyen soha eddig nem volt. A kerámia-iparban is annyira az üzletmenet, hasonlóképpen a gépiparban. Nagy visszacsúszás tapasztalható a kémiai iparban, különösen a lakk és festékekkel rendel.

sében. A papíripar is erősen visszafejlesztődött. Még a gyümölcsexport és visszament és pedig azért, mert Svájc ezúton nem vásárol Németországból. A fapapírt a devizabajok miatt szinte megállt. Ugyanez a helyzet a dohánybehozatal körül is, tea kakaó és külföldről hozott szilradékok importjában is hasonló állapotok észlelhetők. A munkahetét 36 órában állapították meg és még így sem tudnak minden munkaerőt beállítani a termelésbe.

A propaganda és fegyveripar Mint ismeretes, két iparág mutat nagy fejlődést Németországban: a propaganda és a fegyverkezés. Milliószámra jelennek meg kampókeresztes röpiratok és levelezőlapok, amelyeknek tartalmát az olasz sajtó legutóbbi éles támadások célpontjává tette. A Messagero közli a levelezőlapot, amely feltünteti az „1935-ös helyzetet“. Ezen a levelezőlapon térkép látható „Nagynémetországról“. Ennek az országának a határai: Memel, Danzig, Amsterdam, Brüsszel, Strassburg, Bern, Trient, az „sztriai félsziget“. Mindezek azonban már be vannak jelölve a német területbe. Prága és Bécs természetesen Nagynémet országhoz tartozik, ugyanugy Posen. A lengyeleknek valahol a határon meghagyták Krakkót és Varsót. Jugoszláviának átengedték Fiumét, Triestet azonban a németeké.

Ha látjuk azt a nagy készülődést, ami Németországban zajlik a municógyárakban és az ifjúság nevelése körül, nem kell csodálkozni, hogy Németországban min.

Huszonnégy óra alatt 2600 kilométert repült egy bukaresti repülőtszist

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 18. Banculescu aviatikai kapitány tegnap reggel 6.24-kor a piperei repülőtérről trénigútra indult. Rannicul Valceanál átrepülve a Kárpátokat, Banculescu Budapestnek vette útját, onnan Bécsbe repült ahol leszállt, majd folytatta útját Prágába. Dél előtt fél

den ember megvan győződve arról, hogy a jövő esztendőben már e határok megszerzéséért háború lesz.

Akikre számítani lehet

A Reichwehnrnek 300 ezer embere van, a katonailag kiképzett rendőrség száma 150 ezer, ehhez járul 250 ezer SS, továbbá 200 ezer egykori Reichswehr katona, akik a tartalékaikatokban működnek és akiket időről-időre fegyvergyakorlatra hívnak be. Ma különben képzett 800 ezer katona felett rendelkezik Németország és ezeknek tartalékjai az SA, amelyet két és félmillió leszándékoznak csökkenteni 600 ezerre. Háború esetén azonban természetesen még a két és félmilliót is fel fogják fokozni. A Stahlhelm 400 ezer emberét kell még ideszámítani, továbbá 100 ezer műszakilag kitűnően kiképzett motort. Az Arbeitsdiensthez beosztott fiatalok közül — az itt működő kormánybiztos, Hierl ezredes szerint — évente 250 ezer

fiatalember állítható csatasorba.

A Hitler-ifjúság közül hatmilliót már most tanítanak iskolán kívül a kézigránát hajásiban a gépfegyverkezésben, telefonkezelésben, stb. Nagy súlyt helyeznek a harmadik birodalomban a repülő, a megfigyelők és a pilóták kiképzésére. A német Luftsport Verband, a Luftansa és a Verkehrsflugerschule a hadügyminisztérium hatásköre alatt áll, a főparancsnok pedig Göring.

Németországban tehát Hitlernek minden békeszótára ellenére egyetlen ipar virul és pedig a háborús ipar. 1932-ben a bevallott katonai kiadások rovatában 950 millió márka szerepelt, 1934-ben már 1625 millió márka.

Íme a kézzelfoghatóan szembeállítva a németországi gazdasági hanyatlás a háborús propaganda-ipar fellendülésével. Ebből a kampókeresztes gondolkodást és szándékot kell értékelni lehet redukálni.

kat többször is kormányozta ilyen módon nyilatkozzék a görög nemzetnek olyan értékes és szorgalmas részéről, mint a zsidók, csak azért, mert ezek nem viseltetnek szimpátiával pártjával szemben.

Ami Venizelosznak a zsidók hazafias érzéséről tett kijelentéseit illeti, ezt egyáltalában nem kell komolyan venni, mert az exminiszterelnök teljes figyelmen kívül hagyja ama áldozatokat, amit a zsidók Görögországról hoztak és azokat a teljesítményeket, amelyek politikai és szociális téren a zsidók nevéhez fűződnek. Rossz szolgálatot tesz a hazának, hogy egy volt miniszterelnök, az ország egyik vezetőpolitikusa a közeljövőre összekötözést jósol két békésen egymás mellett élő és produktívan együttműködő népréteg között. Az ilyen kijelentés nagyon rossz hatást tesz fantáziát, duzzadt elemekre és egyenértékű a gyilkosságra való felbujtással.

Ugy látszik, Venizeloszt kiábrándítja az, hogy kampánya politikai téren a végét járja és ezért szeretné az akciót vallási területre átcsoportosítani. Azonban Görögország ismert toleranciája, párosulva a kormány határozott akaratával, könyörtelenül fog elfojtani minden olyan kísérletet, amely a nép vallásos érzésével való lekijármertlen visszaélésével akar Venizelos ur szándékaira megfelelő talajt előkészíteni.

Ezek a kísérletek mindenesetre Venizelosz urnak vetnek fényt, ki nem átalja ilyen nehéz időkben, amikor Görögországnak annyira nehézséggel kell megküzdnie, ezeket a nehézségeket még az antiszemizmus mérgének elhíntésével is tetézni. En azonban biztos vagyok abban, hogy Venizelosz kijelentései nem fognak termékeny talajra hullani és nem fogják tudni megzavarni azt a harmóniát és együtérzést, ami Görögország görög és zsidó lakossága között áll fenn.

Tsaldaris miniszterelnök nyilatkozata, amelyet az összes kormánypárti lapok vezetőhelyen közölnek, ilyen mély benyomást gyakorolt az egész közvéleményre. Szaloniki Rhallis nevű főkommandyója energikus rendszabályokat léptetett életbe a Venizelosz párti lapok megfékezésére amelyek a volt miniszterelnök nyilatkozatát adott jelnek tekintették egy féktelen antiszemita kampány beindítására.

fejfájás ellen Beretvás parzilla!

Tsaldaris miniszterelnök éles válasza Venizelosz antiszemita nyilatkozatára

Venizelosz kudarcba fullt politikai akcióját szeretné antiszemita vizekre átmenni

Athén, szeptember 18. Venizelosz, görög exminiszterelnök, aki a jelenlegi görög kormánynak legélesebb ellenfele, intervjut adott az egyik londoni hírs lapnak, amelyben szélsőséges antiszemita kijelentéseket tesz. A cikkre válaszképpen Tsaldaris miniszterelnök az alábbi nyilatkozatot tette, amelyben leszögezte, hogy a jelen-

legi görög kormány a legenergikusabban fog elfojtani minden rendbontó antiszemita kísérletet.

Nem tudom elhinni — kezdi nyilatkozatát Tsaldaris —, hogy Venizelosz kijelentései megfellejnének annak, amit az exminiszterelnök mondani akart. Mert képtelen vagyok megérteni, hogy egy politikus, aki országun

נמר חתימה טובה kíván üzletfeleinek,

férfi fehérmű dus választékban a legolcsóbb árban méret után készül

KÖZGAZDASÁG

Tőzsde

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 18. Buza 450-460, Arpa 280-290, zab 250-260, tengeri 300-310, rozs 340-350, lóhere 35, lucerna 32.

Braila: A piac üzletlenül mert külföldről az érdeklődés állandóan csökken. A következő árakat jegyzik: arpa 30.000 lej, gömbölyű bab 43.000 lej, Victoria borsó 82-85.000 lej, napraforgómag 31.000-31.500 lej, kukorica 23-25.000 lej, buza 47-49.000 lej kg. vagonként.

Konstanca: A piac teljesen lanyha. Árak: Arpa 29.750-32.000 lej, bab 41.750-42.000 lej, kukorica 25.000 lej, zab 29.500 lej; napraforgómag 31.500 lej.

Galac: A galaci piac szintén lanyha, az üzletkötés minimális. Árak: buza 78-79.000 kg-os 47-48 ezer lej, új arpa 29.000 lej, 6-árpa 28.000 lej, rozs 35 ezer lej, kukorica 24.000 lej, napraforgómag 30-31.000 lej, bab 40-43 ezer lej per vagon.

Temesvár: A temesvári piacon az irányzat lanyha. Árak: buza 76 kilogramos 40.500 lej, 77 kg-os 41.000 lej, 78 kg-os 42.000 lej, új tengeri 16.500 lej, 6-tengeri 26.000 lej, arpa 27.000 lej, 30/70-es liszt 59-60.000 lej vagonként.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDÉK

Csikágó, szeptember 17. Buza szept. 103.12, dec. 103.62-103.75, máj. 104.25-104, tengeri szept. 75.87, dec. 75.87, máj. 77.50; zab szept. 53, dec. 52.37, máj. 51.75; rozs szept. 75.25, dec. 77.75, máj. 81.25.

Winnipeg, szeptember 17. Buza okt. 82.50, dec. 83.12, máj. 87.50, arpa okt. 59, dec. 59, máj. 59.87.

Liverpool, szeptember 17. Buza okt. 5.07 egynegyed, dec. 5.10 márc. 6.00 egynegyed, máj. 6.01 háromnegyed.

PÉNZPIAC

Zürich 32.57-32.97, Newyork 98.50-108.50, London 493-503, Milánó 8.57-8.74, Berlin 38-41.25, Amsterdam 67.65-68.30, Brüsszel 23.40-23.65, Warsó 18.75-19, Prága 4.13, Angora 80.25, Athén 1.05, Bécs 23.85, Budapest 29.29 Stockholm 27, Oslo 26.50, Koppenhága 23.50, Párizs 6.58.50-6.63.75, Madrid 13.60-14, Belgrád 2.25-2.50.

Zürichi tőzsde: Bukarest 3.08, Amsterdam 207.72%, London 15.16%, Milánó 26.28%, Belgrád 7.00, Wien 72.72, Berlin 122.30, Newyork 3.02.75, Párizs 20.20%, Prága 12.74; Warsó 57.90.

Az államj sorsjáték húzása. Az Állami Ösztályorsjáték 5-k osztályának húzási eredményei 1934 szeptember 18-án a tizenketedik húzási napon, 60.000 lejt nyert 57872, 40.000 lejt nyertek 31287, 32326, 45237, 47528, 55532, 69495, 20.000 lejt nyertek 942 977, 3639, 9555, 15558, 27737, 27810, 28738, 31337, 31361, 47790, 49085, 52797, 57596, 65292, 74218, 76150, 76917 és még 1675 nyermény 15.000 és 5500 lej között.

Az első tenisz világerőlista. A legutóbbi labatennis világeredmények kiadvetésével Pierre Gillot a következő világ erőlistát állította össze: 1. Perry (Anglia), 2. Crawford (Ausztrália), 3. Von Cramm (Németország), 4. Austin (Anglia), 5. Allison (USA), 6. Wood (USA), 7. Menzel (Csehország), 8. Shields (USA), 9. Boussus (Franciaország) és 10. De Stefa, ni (Olaszország).

Olcsó szobafestőt mázolókat

csak

Grátzol

Str. Filipescu 15.
Str. Memorandului 20

Telefon: 497

Ádám éh izzke?...

(Jomkipuri imából)

Hogyan is lehet pernyertes halálfele ember?

Mit beszélhet a hús, akinek útja a sír?

Akinek testére mely, sötét sárgódor vár?

A gondolata balga és hasonlatos a baromhoz.

Napjai kevesek és rosszak, tettei bűnösök, minden cselekvése vétkek.

Érti ezt a szív és megterésre indítja az embert.

Es jó, ha az ő hangjára hallgat.

Es jó, ha igaz utakat jár, mert menekvés neki és védelem.

Az élete semmi, a porhoz visszatér.

Már jobb is lett volna meg nem teremtetni neki, mintsem, hogy ilyen életre teremtesen.

Nyomorúságra és elmulásra...

Napjai, hogy elmulnak szegényben és szegénységben.

Es még lesi őt a számadásnak félelme.

Mint szögát, kit kísér az árnyék és tudja, hogy nem menekül meg a sírtól.

Minek is jött ő anyjának méhéből viaskodásra és nyomorúságra?

Mit használ nékie a sok vagyon, amikor szemverés vár reá elmulásnak napján. Szemverés, vakság...

Bírszát sivatag és mocsár, környékezi a halál.

Meztelenül jött anyjának méhéből és meztelenül tér meg majd a temetőbe.

Foglya ő rossz hálóinak és nincs, aki megváltja.

A halált és a nyomorúságot örökölte.

Megfosztatik a házatól, meg a vagyonától.

Ha jön a vég, akkor megfordul gondolata.

Elalszik a fénye, elvész az emlékezete.

Öröksége a féreg, ura a pöndró.

Aki hallja ezt, az essen gondolkodóba és sirjon.

Mint az oroszlan, ha ordít.

Talan, ha jótékonykodik és megtelik imávala szava, megmenekül a fájdalomtól...

ADLER HUBERT fordítása.

SPORT

Erős Csibi megnyerte az I. oszt. férfiegyest a Haggibbor házi teniszversenyén

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. (Az Új Kelet tud.) A Haggibbor házi teniszversenye, mely vasárnap és hétfőn egész nap tartott, sőt maig sincs befejezve, bár előrelátható, mégis szenzációs meglepetést hozott. A zsidó sportegyesület sokat igérő, egyik legnagyobb tehetsége: Erős Csibi (ak: Erős Vilmos dr., a Haggibbor elnökének fia) kipróbált versenyző társait végigverve, az I. oszt. férfiegyest első helyén végzett.

A tizenhat éves zsidó fiú pompás fejlődése méltán kelt a legnagyobb örömet a Haggibbor körében, mert személyében a Haggibbor-gárda olyan erősítést kapott, amely az egyesületet a legnagyobb eredményekre jogosítja. Erős Csibi bravouros teljesítményéért a teniszszakosztály emlékplakettel jutalmazza.

A verseny eredményei:

Férfi egyes I. o.: 1. Erős Csibi, 2. Radó György, 3. Rosenberg György, 4. Weisz Miksa. A körmérkőzés eredményei: Erős-Radó 6:4, 1:6, 7:5, Erős-Rosenberg 6:4, 3:6, 7:5, Radó-Rosenberg 6:4, 8:10, 6:2.

Férfi egyes II. o.: 1. Rosmann Tibor, 2. dr. Erdős Imre, 3. Mun N. és Sándor László. Döntő: 6:4, 10:8.

Női egyes II. o.: 1. Schwartz Bözsi, 2. Blum Magda, 3. Márkus Kató és Grün Juci. Döntő: 6:8, 7:5, 7:5.

A női egyes I. osztály versenyei még folynak.

Új szövetségi kapitány válogat a román-lengyel válogatott mérkőzésre

Bucaresti-Bukarest, szeptember 18. A román-lengyel válogatott mérkőzésre való tekintettel a Biroul Federal egyik legutóbbi ülésén Savulescu őrnagy személyében új szövetségi kapitányt választottak, aki egymaga van megbízva a válogatás munkájával. Az új szövetségi kapitány, akinek megbízása egyelőre csak erre a mérkőzésre szól, a tegnapi megtette első intézkedését a meccs előtt: Surlas u, Dobay, Bindea és Moravetz táviratot kaptak, hogy haladéknélküli jelenkezzenek Bukarestben az előkészítő edzéseken.

A játékosok távirati meghívása az illetékes egyesületekben kellemetlen meglepetést okozott, mert a bajnoki szezon derekán egyetlen egyesület sem nélkülözheti legjobb játékosait. Temesvári értesülés szerint egy a Ripensia, mint a TMTE vezetősége arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a szabályzatban nincsen és nem is lehet olyan rendelkezés, mely egy válogatott mérkőzés előtt hetek kel megbénítaná azon egyesületek működését, amelyek a keretbe játékosokat adnak, így tehát a meghívott játékosokat nem bocsátják a szövetségi kapitány rendelkezésére. Ebben az értelemben vála-

szolnak a Biroul Federalnak.

A szövetség kapitányának az az intenciója, hogy a válogatott játékosok hétfőn azzanak Bukarestbe, ahol a megfelelő tréningeken vesznek részt és esütőtökön mindannyian visszautaznak egyesületeikhez, az utazással járó fáradságuk, valamint a tréningeken való részvétel annyira igénybe venné kondíciójukat, hogy az érdekelte egyesületek állás pontja érthető és logikus.

Bukaresti jelenés szerint egyébként Savulescu őrnagy a lengyelék elleni válogatottat az alábbi felállításban képzeli el: Lapuseanu, Vogl-Albu, Moravetz-Eisenbeiser-Cuedan, Bindea-Volodea-Colea-Petea-Dobay.

Nyilatkozik a Romania a nagyszebeni röpcédulákról

Cluj-Kolozsvár, szeptember 18. A vasárnap Nagyszebenben lezajlott TAC-Romania mérkőzés előtt a pályán a nagyszebeni román diákok által szerkesztett antiszemita röpcédulákat terjesztettek, amelyekben az Új Kelettel foglalkozó megjegyzések is voltak. Ezzel kapcsolatban a Románia vezetősége a következő nyilatkozatot juttatta el szerkesztőségünkhöz: Az Új Kelet II. szerkesztőségének

Kolozsvár.

A Románia és a Temesvári AC futballcsapata között Nagyszebenben lezajlott mérkőzéssel kapcsolatos híresztelések valódiságának helyes megállapítása céljából van szerencsénk közölni Önökkel a következőket:

a) A meccs előtt megjelent röpiratokat Nagyszebenben szerkesztették, csapatunk vezetőségének tudta nélkül. Bár ezek a röpiratok nem tartalmaznak támadást az önk lapjává szemben, a Románia vezetősége az abban foglaltakkal nem azonosítja magát.

b) A meccs alatt senki, legkevésbé a Románia csapata nem rendezett antiszemita tüntetést. Sportegyesületünk mint ahogy az Önök valószínűleg jól tudják, nem bír antiszemita vagy az önk vallása elleni vellejtásokkal. A hasonló szöveges nyomas megjegyzések nem klubunk tagjaitól származtak.

Fogadják nagyrabecsülésünk kifejezését és vagyunk

teljes tisztelettel:
a Románia Sportegyesület vezetősége Cluj.

A Venus visszavonó óvását, melyet a szombati bajnoki mérkőzés elvesztése miatt adott be azon címen, hogy Ströck igazolatlanul játszott a CFR-ben, Ströck III. ugyanis szabályos játékosokkal bír a bukaresti vasutas csapatban, tehát az óvásnak amugysem lett volna eredménye.

A Haggibbor vívószakosztálya a közelgő szezonra való tekintettel népes vezetőséget ültetett, melyen foglalkoztak az aktuális ügyekkel, valamint gazdag programot dolgoztak ki az idei versenynaptárral. A szakosztály vezetősége elhatározta, hogy háziversenyyel nyitja meg a vívószekción, miért is arra kéri tagjait, hogy haladéknélküli kezdjék meg a tréningeket, látogassák azokat szorgalmasan, hogy a közeljövőben sorra kerülő versenyen megfelelő kondícióban képviselhesék a zsidó színeket.

Metcalf amerikai a léta fantasztikus világrekordjára, aki a tokiói versenyen a 200 m. síkfutásban 20.2-vel végzett, az a hír érkezik, hogy szédületes eredményét hátszéllel érte el.

Brassói sporthírek. Gloria-Ivria 1:0 (0:0) bajnok. Juca belgyi államtitkár és neje, a prefektus és a primár nézték végig a mérkőzést. Végig Ivria fény, balszerencsésül üldözve. Jók voltak: Horovitz, Fried, Weiszfelder. A második félidő 17. percében esik a gól. — Gloria-Ivria ifj. bajn. 7:1 (3:1). Gyenge kapus. — IAR-Sparta I. o. 6:0 (2:0). Botfa u-Cercetas II. o. 3:1 (2:0). Venus-Solmi II. o. 8:0 (7:0) bajnok. Barátságos: Brasovia-Olimpia 3:0 (1:0). Brasovia komb.-Olimpia komb. 5:0 (2:0).

גמר חתימה טובה

Boldog új évet kívánnak rokonaiknak, ismerőseiknek és üzletfeleiknek

Boldog új évet kíván üzletfeleiknek, barátainak és rokonaiknak Kálmán Bernát és neje Dicsosannmarin.

Felger Testvérek bor és pálinka nagykereskedők Simleul-Silvaniei.

Fuchs Nándor és neje Alba-Iulia. Treiter Izidor és családja Alba-Iulia. Dr. Haász László Alba-Iulia. Hermann Iszó és családja Alba-Iulia. Rosenberg Jenő Alba-Iulia. Klein Miksa és neje Alba-Iulia. D'Or Matszertár Cluj. Ejdinger Ignác és neje Beclean. Vertes Adolf Baja-Mare. Dr. Surányi József Medias. Mihály József és neje Haifa Palesztina. Aviva-Barisszia-Habone Hateg. E. Zs. N. Sz. Helycsoport Hateg. Wzo Hateg. Mannheim Lajos Timisoara. Jakobovits Imre Timisoara. Königstein Lajos, a Lugosi Textilpart képviselője Timisoara. Fried Miksa Timisoara. Klein Sándor és neje Satu-mare, Str. Macedonia.

Cluj: Marmarosch Testvérek, Reg. Fer. dinand 55.

Hateg: Zuckerman Sámuel, Izráel Izidor, Hersch-család, Hirsch és Weitzner Neumann Hermann, Mayer József, övvel Lék Adófné, Goldstein Samu, Schwartz Jakab, Nagyszóghy Istvánné, dr. Deák Lajos, Bifka Tauber, Grün Sámuel és fia, Jakab Vilmos, Anta Zsigmond, Goldstein Jakab és családja, Braun Samu és családja.

Orástie: Junger Samu, Junger Rózsá Rubinstein Albert, Róth Dezső.

Boldog új évet kíván az

5-Lei paszlia

vevőinek és fogyasztóinak

גמר חתימה טובה

Rokonaiknak, jóbarátainknak, kollégáinknak ezúton nyilváníthatjuk jókívánságainkat.

Klein Mór és neje GHERLA
Roth Jenő és neje

f
g
115 u

JERUZS
közeledő je
kon, mint
zsidó tanác
nek válasza
két delegát
Auster ugy
be a város
nyos. Ben
elfoglalja

Wadi Ha
Szojvetoros
illegális be
A menekül
elnöke két
Az indokol
bíró, hogy
nekültek n
szágra, a
tőzkodási
A szafed
zsidót és 3
bevándorlá
országból
nisztratív
gális arab

Az Amer
uj palesztin
adatokat kö
az év első
lat létesült
nem minde
információ
pontos adat
a rendkívü
sági életet
latok közül
koztatnak.
172 ezer fo
kaj társasá
lyozza: fém
élelmészeti
nyomda, pa
9. építőany
5. ruha, te
elektromos
nika 3-3.
mű 2-2, a
üzem,
Közvetlen
iparvállalat
már, 3-3.
2-2 üveg,
papírgyár
falat. Az a
közli hogy
tartalmazza
tött üzeme
nél nagyobb
ket nem sz
társaság.

Szeptemb
delmi váll
jegyzés tör
tek be. A
tok többség
leg Tel-Av
Az utóbb
nő, nagyré
dett le Pal
ma most l
licenciát a
ki.

A mikve
gött terjed
munkásvár
zsufoltaság
senek. Az
ládi munk
kást épít
tízezer em
gyár, mely
sített zsidó
a munkást
mert eddig
meg a fok

Az Amer
uj palesztin
adatokat kö
az év első
lat létesült
nem minde
információ
pontos adat
a rendkívü
sági életet
latok közül
koztatnak.
172 ezer fo
kaj társasá
lyozza: fém
élelmészeti
nyomda, pa
9. építőany
5. ruha, te
elektromos
nika 3-3.
mű 2-2, a
üzem,
Közvetlen
iparvállalat
már, 3-3.
2-2 üveg,
papírgyár
falat. Az a
közli hogy
tartalmazza
tött üzeme
nél nagyobb
ket nem sz
társaság.

Szeptemb
delmi váll
jegyzés tör
tek be. A
tok többség
leg Tel-Av
Az utóbb
nő, nagyré
dett le Pal
ma most l
licenciát a
ki.

A mikve
gött terjed
munkásvár
zsufoltaság
senek. Az
ládi munk
kást épít
tízezer em
gyár, mely
sített zsidó
a munkást
mert eddig
meg a fok

A telavi

Hónapról-hónapra fokozódik Palesztina gazdasági fellendülése

115 új iparvállalat nyílt meg ebben az évben. Hírek az épülő országból

JERUZSALEM, szeptember 18. A közeledő jeruzsálemi tanácsválasztásokon, mint az ITA jelenti, csak négy zsidó tanácsstag beválasztásáról döntenek választások után a Vaad Leumi két delegátusa, isak Ben Zwi és Daniel Auster ugyanis szavazás nélkül jutnak be a városi tanácsba. Így egészen bizonyos Ben Zwi az új városi tanácsban elfoglalja az alpolgármesteri állást.

Wadi Hawaritban július 24-én kilenc Szovjetországból menekült zsidót illegális bevándorlásért tartóztattak. A menekülteket a haifai bíróság angol elnöke két-kéthónapi börtönrre ítélte. Az indokolásban kifejtette azonban a bíró, hogy miután az oroszországi menekültek nem térhetnek vissza Oroszországba, a fogságuk letöltése után tartózkodási engedélyt adnak számukra. A szafedi és tibériasi bíróságok 21 zsidót és 31 arabot ítéltek el illegális bevándorlásért két-két hónapra és az országból való kitoloncolásra. Adminisztratív úton a hatóságok száz illegális arab bevándorlót toloncoltak ki.

Az American Economic Committee az új palesztinai ipari vállalatokról szám adatokat közölt és megállapította, hogy az év első hónapjában 115 iparvállalat létesült Palesztinában. A Committee nem minden cégtől kapta meg a kért információs anyagot, ennek ellenére pontos adatokat gyűjtött össze, amelyek a rendkívüli élelnek palesztinai gazdasági életét jellemzik. Az új iparvállalatok közül 87-ben 815 személyt foglalkoztatnak, 81 vállalatba fektett tőke 172 ezer font. Az új cégeket az amerikai társaság a következőképpen osztályozza: fém- és fémáru 17, faipar 14, élelmiszeri cikkek 13, kémiai művek 12, nyomda, papír és irodalmi felszerelések 9, építőanyag 8, üveg, tükör és kerámia 5, ruha, textil, bőr és timárium 4-4, elektromosság, automobill és orvostechnika 3-3, kárpitos, mázó és dohánymű 2-2, azonkívül 8 különböző más üzem.

Közvetlenül a megnyitás előtt áll 28 iparvállalat: 5 fémipar, 4 bőr- és timár, 3-3 kémiai, szövő és takácsüzem 2-2 üveg, tükör és kerámiai gyár, 1 papírgyár és 5 különböző más iparvállalat. Az American Economic Committee közli hogy ez a felállítás még nem tartalmazza az összes újonnan alakított üzemeket, melyeknek a száma ennél nagyobb. A kisebb ipari műhelyeket nem számolta össze az amerikai társaság.

Szeptember első hetében a kereskedelmi vállalatok számában rekordbejegyzés történt, 55 új vállalatot jegyeztek be. A kereskedelmi és iparvállalatok többségét németországi zsidók, főleg Tel-Avivban jegyezték be.

Az utóbbi időben 106 orvos és orvosnő, nagyrésztük Németországból telepedett le Palesztinában. Az orvosok száma most 1764. Fogorvosoknak 25 új licenciat adtak ki, számuk 522-öt teszi ki.

A mikveizraeli földművesiskola mögött terjedelmes KKL földön újabb munkásvárost építenek, hogy a telavivi zsufoltság és a lakáshányon enyhítsenek. Az új városnegyedben ezer családj munkásházat, ezenkívül ezer lakást építenek. A városrészben nyolctízezer ember lakhatik. A Lodzia textilgyár, mely az első a háború után létesített zsidó iparvállalat Palesztinában, a munkásnegyedben új gyárat épít, mert eddigi épülete nem felelt már meg a fokozott szükségleteknek.

A telavivi városi tanács közli, hogy

városi adókból az április-juniusi negyed évben 67 ezer 774 font folyt be, jelen tékenyen magasabb összeg, mint az ezt megelőző években. Az építkezési tevékenység Tel-Avivban változatlanul tart.

A Keren Kajemet központi irodája közli, hogy az alap jövedelmei ebben az évben jelentősen felülmúlják az összes eddigi bevételeket. Egyedül júliusban 3 ezer 869 font a Keren Kajemet bevétele, a múlt évi 24 ezer 105 fonttal szemben. Tíz hónap alatt, októbertől júliusig 214 ezer 279 font gyűlt össze, mely a múlt év első tíz hónapjában összegyűjtött 153 ezer 632 fonttal szemben 39 százalékos növekedést jelent. Az 1932-33-as évben összesen 218 ezer 344 font, az azelőtti év 200 ezer 400 font és a három évvel ezelőtti gyűjtés 222 ezer 286 fontot eredményez.

Háromszáz illegális bevándorló harca a palesztinai angol rendőrséggel

Egy béreit hajón éjszaka érkeztek a palesztinai partokhoz, az angolok elfogták a hajót 80 bevándorlóval, a többieknek sikerült partot érni

Bucaresti-Bukarest, szeptember 18. Román és olasz kikötőkből 300 zsidó fiatalember utnak indult Palesztina felé, azonban nem kaptak angol vízumot. Pireus kikötőjében gyűltek össze és kibéreltek egy görög hajót, amely egy éjjel a görög hatóságok tudta nélkül eltávozott a kikötőtől Haifa irányába. A hajó éjjel ért a palesztinai vizekre és ott csónakok segítségével akart a 300 emigráns partra szállni. Az angol hatóságok azonban tudomást szereztek tervükről és vontatóhajókat és

Figyelemreméltó az alap jövedelmeinek növekedése az első tíz hónapban Angliában (14 ezer 317-ről 38 ezer 534 fontra) és Palesztinában (9145 fontról 16 ezer 307 fontra), Németországban is, a megerősödött alija folytán és a Keren Kajemetnek a német zsidók letelepítése körül teljesített munkája elismeréseként jelentősen emelkedett a gyűjtőakció, úgyhogy Németország a negyedik helyre emelkedett a Keren Kajemetért dolgozó országok kimutatásában.

Mint a palesztinai kormány közli, a kormány bevételei július 31-ig 3 millió 214 ezer 777 fontot tettek ki, ami a kormány nyilatkozata szerint is kizárólag az egyre erősödő zsidó gazdasági tevékenységnek köszönhető. Az év első négy hónapjában a bevételek egymillió 667 ezer 838 fontot tettek ki, a kiadások 903 ezer 993 fontot, a fölösleg tehát 703 ezer 845 font. Az év végéig a fölösleg másfél millió fontra fog rugni. A bevételek fele vámokkal és kikötői illetékekkel, am ásik fele concessziók, földvásárlások, bevándorlási illetékek, stb. jövedelmeiből folyt be, ami kizárólag a zsidó bevándorlásnak tudható be. A posta is jelentősen fokozta a bevételeit. Az első négy hónapban 198 ezer fontot forgalmazott.

motorcsónakokat küldtek a nyílt tengerre a csónakban ülők elfogatására. Fényezőrók világa mellett valóságos vadászat kezdődött az emigránsok után, melynek során egyik csónak felfordult és a benne ülő 3 fiatalember megfulladt. Végül a hajót elfogták és 80 emigránst elfogtak míg a többieknek sikerült partra szállniuk és a palesztinai földön eltűnniük. A görög hajót bevontatták Haifa kikötőjébe, a kapitányt elfogták és öt évi börtönrre ítélték.

Megjelent!

Megjelent!

A zsidókérdés kézikönyve

Az első, magyar nyelven megjelent átfogó mű, amely a zsidókérdés és a cionista mozgalom összes alapvető problémáit enciklopedikus alaposággal ismerteti és megvilágítja. Nélkülözhetetlen utmutató a zsidó nép, a cionista mozgalom és Palesztina történelmi fejlődésének ismertetésénél.

Tartalomjegyzék:

A zsidókérdés alapvonalai. A zsidó nép vázlatos története. A zsidó társadalomgazdasági története. A zsidó nép szociológiája. Az antiszemitizmus (fogalma, oka, történelmi fejlődése). Az asszimiláció. A cionista ideológia. A cionista mozgalom története. A cionista világszervezet. A cionista szervezet intézményei. A cionista pártok (Mizrachi, revizionisták, radikálisok, klai, a Dolgozó Zsidó Palesztina). A Jewish Agency. Palesztina földrajza, Palesztina befogadóképessége. Angol imperializmus — zsidó országépítés. Az arabkérdés. A palesztinai zsidó kolonizáció. Palesztina fejlődésének statisztikája. A palesztinai zsidó munkásmozgalom. A héber nyelv a zsidó megújulásban. Cionista portrék (Hess, Pinsker, Herzl, Achad Haam, Max Nordau, Chajim Weizmann, Martin Buber stb.).

Ára 100 lej

Az Aviva Barisszia kiadása

Megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése ellenében az Uj Kelet könyvsztyályánál.

DAS SCHWARTZBUCH

Tatsachen und Dokumente Die Lage der Juden in Deutschland 1933. A párizsi Zsidó Comité kiadásában most jelent meg 534 oldal, szenzációs dokumentumok és adatok. Ára 300 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvsztyályában.

Ujra vonatot fosztogattak a mandzsuriai banditák

London, szeptember 18. A mukden—chirini vasutvonalon banditák megtámadtak egy vasuti szerelvényt, amelyen telefonfelszerelési anyagot és benzint szállítottak. A szerelvényhez egy személykocsi is csatolva volt. A vasuti őrség tűzharcba bocsátkozott a százötven főnyi bandával és sikerült is azt megfutamítani. A lövöldözés során 14 személy, köztük három japán rendőr és öt japán utas életüket veszítették s tizenötön megsebesültek. A banditák halottjaik hátrahagyásával menekültek el.

London, szeptember 18. A mandzsuriai határvidéken Hai—Hoban kivégeztek 14 felkelőt, akik fegyveresen harcoltak a japán és a mandzsuri katonákkal s négyen közülök ezenfelül kitervezői és irányítói voltak vasuti merényleteknek s az ezekre következett vasuti őrség és utasok elleni támadásoknak.

London, szeptember 18. Mandzsuriában kedden ünneplik a felszabadító hadjárat megindulásának 3-ik évfordulóját. Erre a napra japán flottilla érkezik Dairenbe s nyolcvan japán repülőgép zárt alakzatban átrepül a mandzsuri nagy városokat.

A minisztertanács még mindig a fizetvételek leépítését tárgyalja. Bukarestből jelentik: Ma délelőtti minisztertanács volt Tatarescu elnökelete alatt, amely meg tárgyalta az illegális kinevezésekre s előléptetésekre vonatkozó minisztertanács dekretumokat. Pénteken a minisztertanács folytatja tanácskozásait. A minisztertanács határozata szerint pénzübeli megtérítés ellenében lovakat, ökröket s szekereket fog. nak igénybevenni a lakosságtól a hadgyakorlatok területén.

Elhalasztották a Precup-féle összeesküvők fellebbezési perét. Bukarestből jelentik: A semmitőszék előt: mára volt kitűzve a Precup-féle összeesküvés néhány tagjának fellebbezési pere. A védők kérésére a tárgyalást november 27-re halasztották el.

Ausztria—Csehszlovákia válogatott futballmérkőzés lesz szeptember 23-án Bécsben. A mérkőzést Barlassina olasz bíró vezeti.

Madách: Ember tragédiája. Propagandakiadás Zichy Mihály képeivel. 90 lej egészvászonban. Kapható az Uj Kelet könyvsztyályában az összeg és portó költség előzetes beküldésével vagy utánvétellel.

Kultúrember könyvtárából ams hiányozhat

Horrabin:

Mire tanít a gazdasági földrajz?

tanulmánya.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvsztyályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

ISKOLAKÖNYV,

író, rajzszet

LEPAGE-nál. Jó, olcsó

Az ifju Mizrachi hároméves működése a számok tükrében

81 csoportja és kilenc hachsára-telepe van a Ceire Mizrachinak

SIGHET szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) Idestova három esztendeje annak, hogy az emlékezetes találkozó lejajlott. Előzőleg abban állapodtak meg, hogy Szatmáron találkoznak. Talán azért, mert félúton fekszik Nagyvárad és Máramaros között, vagy talán azért, mert itt a Mizrachinak saját házában saját beszámolója van és történelmi aktusokkal az ilyesmit nem szokták figyelmen kívül hagyni.

A jézett napon négy fiatalember érkezett Szatmárra. Két váradai és két szigeti fiú. A találkozó célja, amint az a felvett jegyzőkönyvből kitűnik, egy ünnepélyes átadás volt, vagyis a konferencia határozat értelmében a Ceire Mizrachij nagyváradai csoportja átadja az országos szervezet központi vezetését a Ceire Mizrachij máramaroszigeti csoportjának.

A jegyzőkönyv a továbbiak során megemlékezik a szervezeti pécseiről és bizonyos dossziákról, mint átvett „leltár” vagy „ról” s utal egy kilencezer lejes összegre, „az elmúlt évi költségvetési deficitre”, amit a szigeti új központnak kell meghatározott időn belül megfizetnie.

Azóta három esztendő telt el.

S ezidő alatt a Mizrachij ifjuság szigeti központja egy komoly, országos cionista szervezet keretét építette ki. A Mizrachij ifjuság Erdélyben ma 81 aktív csoportja van 1800 taggal, továbbá 9 hachsára-telepe 283 chalucal, kifogástalan központi adminisztrációja, sajtója s egymillió lejes évi szervezeti költségvetése. Három esztendő leforgása alatt lett ez a szervezet az erdélyi cionista közélet egyik legfontosabb tényezőjévé. Különböző külső és belső okok játszottak közre abban, hogy a Mizrachij mozgalom Erdélyben fejlődésének jelenlegi stádiumához eljutott és hogy az ifjuság életben döntő befolyást gyakorol.

De menjünk csak sorjában.

Máramarosszigeten új éra kezdődik...

Mi volt a Ceire Mizrachij Erdélyben egy évtizeddel ezelőtt?

Annak a fiúnak, aki a jesivából került ki: az első lépés az élet, a tervek új szövege és modern könyv felé. Egyik lábunk még benne volt a beszámolóban, ott bennük a szur, a Talmud halachája és legendák, de kikémleltünk az ablakon és nem bírtuk megmagyarázni az élet jelenségeit. A Ceire Mizrachijhoz mentünk, ahol láttuk a szintézist jesivaiveink és új vágyaink között.

Váradon volt a csoport főfészeke. Ott vetette el 1919-ben néhai dr. Schönfeld Viktor londoni rabbi az eszme magvát, de esztendők teltek el és a kis csoport még mindig magára hagyta tottan állott. Az asszimiláns szülők gyermekei más cionista szervezeteknél találták meg azt, amit kerestek, a jesiva-ifjuságot pedig óva intették a rabbi a cionizmustól.

Az első évtizedben 6-7 helyi csoportot sikerült megszervezni. Csenevész volt a mozgalom, néhány fiúnak álma és játékszere. Ez az állapot 1929-ig tartott, míg a szigeti helyi csoport meg nem rendezte a Mizrachij első országos konferenciáját.

Ez a konferencia, melyen Ráv Mayer Berlin személyesen vett részt, új érat nyitott az erdélyi Mizrachij mozgalom életében. A siker megérlette a szigeti helyi csoportban azt a meggyőződést, hogy Máramarosban van csak igazi talaja a mozgalomnak. Az erdélyi zsidóságnak ez a rezervoárja vallásos meggyőződése folytán a Mizrachin keresztül kapcsolhatik bele az országépítő munkába.

Igy született meg az a határozat, mely Nagyváradról Máramarosszi-

getre helyezte át az ifju Mizrachij központját.

Három esztendő működése a számok tükrében

A szigeti központ mingyárt a legelején praktikus cionista munkát kezdett megcsinálni első hachsára-telepét és ezzel megvetette a mozgalom komoly alapjait.

Az ifju Mizrachij szervezeteknek, hivatalos nevükön „Brith Hanoar Hamizrachij” kilenc hachsára-telepük van míg a többi öt Ermihályfalván, Vársárhelyen, Galócáson, Toplicán és Szentgyörgyön. A máramarosi telepek közül a rózáliai ICA-protectorátus alatt áll s az ICA szakemberei képezik ki a chalucokat baronmfitenyészet, méhészet és konyhakertészetben.

Az elmúlt idő alatt 908 kérvény futott be chalucjelöltek részéről a szigeti központhoz. 447 jelentkezőt fogadtak el, ezek közül a mai napig 283 már alijjazott. A chalucok megválasztásánál a nevelés, a jelentkező múltja és hasonló körülmények jöttek számításba. Altalában a chalucok 50 százaléka jesivánövendékekből rekrutálódott, míg a többiek kézművesek és kereskedő elemek.

Ha a számok fényénél akarjuk látni azt a hatalmas utat, amit a Mizrachij mozgalom Erdélyben utóbbi rohamos fejlődése során megtett, akkor talán elég lesz kiemelni, hogy a kongresszusi választásokon az egyesült cionista blokk 1800 szavazatával szemben a Mizrachij egymagában 1400 szavazatot kapott. Vagy ha jobban tesszük: a jelen pillanatban Erdélyben hachsarazó összes chalucok 60 százaléka Mizrachij-chaluc.

A Mizrachij és a máramarosi ifjuság

A Mizrachij munkájának a súlyát kellő értékeléssel felmérni csak akkor tudjuk, ha figyelembe vesszük a máramarosi ifjuság helyzetét. Fiúk és lányok élnek itt, remény és kilátás nélkül, az anyagi zűllés nyomában fakad a káosz és kétségbeesés s ezeket a fiukat és lányokat karolja fel a Mizrachij.

Ebben az esetben a hachsára értékét nem az adja meg, hogy kiváló emberanyagot képeznek ki a palesztinai országépítés számára. A Mizrachij hachsára-telepe mobilizálja ezeket a letört embereket, megtanítja őket rendre és fegyelmre, megzsereteli velük a munkát s ami mind ennél fontosabb — emberi önértéket ad nekik és életét.

Függetlenül attól, hogy ezek az emberek kimennek-e Palesztinába vagy sem — a hachsára megmenette őket a tőkéltes „szűlléstől”. Ugyanakkor az elmúlt három esztendő tapasztalata azt mutatja, hogy ezek az emberek kintön alkalmazkodnak a palesztinai építőmunkában.

Az erdélyi Mizrachij chalucok Palesztinában ugy a földmunkánál, mint a városi

feketemunkánál beváltak és most minden igyekeztük odaírnyul, hogy hozzátartozókat is kövessék. Nem is beszélve egyesekről, akik a palesztinai munkásfronton vezető pozíciókhoz jutottak.

A „máramarosi bocherek” munkában...

A kis váradai csoportból három esztendő alatt országos organizáció lett. S néhány „máramarosi bocher” tette azzá...

Sanda gyanu, bizalmatlanság és szkepszis kísérte ennek a vállalkozásnak első lépéseit. Fiatal fiúk csúszták, akik nem járták az organizáció magasabb iskoláját, a rabbi „kiszív”-ja pedig, ez az ósdi, divatjammult érettségi bizonyítvány rossz ajánló levél volt szervezési ügyekben... S nem utolsósorban szerepe volt annak az előítéletnek is, amiről az erdélyi zsidóság (helyesen vagy vagy helytelenül) — nem itt a helye, hogy megállapítsuk) Máramarossal szemben táplál.

De ezek a szigeti bocherek mégis szerveztek és ha erőt kellett meríteni, hát kímélték a palesztinai kapcsolatokat és elhozták a szervezés nagymestereit. Rövid idő alatt ellátogató Erdélybe Ráv Berlin, Ráv F. Schmann, Ráv Weisz, Gross, Schragal és a Mizrachij világszervezet megannyi kitűnő vezetője.

S ennek az intenzív Palesztina-kapcsolatnak az eredménye a Hisztadruth olé Transsilvania megalakulása. Ez a szervezet haifa központtal dolgozik, a kikötőben vár minden erdélyi alijjazó gondozásába veszi és segítségére van a kezdés első nehéz napjaiban.

Ha már a rabbi is ráhagyják...

Az erdélyi vallásos ifjuság a Mizrachij felé orientálódik. Lassan, zaj és tülekedés nélkül ment végbe ez a folyamat — három esztendő alatt több mint 70 helyi csoport alakult az ország egész területén különböző pontjain.

S amíg a kezdés első nehéz esztendejében az ortodox rabbiar volt a Mizrachij legelkeseredettebb ellenfele, ma az ellenfél le van szerelve és egyelőre passzív bele-törődéssel veszi tudomásul a változást.

Ma már természetesen dolognak tartják, hogy a fiatal fiú, amikor kijön a jesivából a Mizrachijnál helyezkedik el. S Erdély néhány szigorúságáról közismert jesivájában a lendő Mizrachij-chalucok külön csoportot alkotnak a növendékek között.

Az ortodox rabbiar tisztában van vele, hogy a jesivából kikerülő növendékeknek nem adhat praktikus értékű utasításokat az új életre vonatkozólag. Ezért érkeznek napnap után a szigeti központhoz erdélyi rabbi ajánlólevelei. A rabbi ajánlják tanítványaikat a Mizrachinak és tekintélyük egész súlyát tanuskodnak amellett, hogy a fiúk nevelése és multja kifogástalan és minden remény megvan rá, hogy hasznos tagjai lesznek a hachsára után új palesztinai zsidó társadalomnak.

Alig három esztendő telt el azóta, hogy a Mizrachij ifjuság Szigetre tette át központját.

Szerencsés választás volt az a helyzet, mely egyrészt az itteni gazdasági lezűllés másrészt a palesztinai prosperitit folytán előállt — nem találta készületlenül az erdélyi vallásos zsidó ifjuságot.

A kis váradai csoportból országos organizáció lett. Komoly tényezője az erdélyi cionista frontnak és a máramarosi zsidóságnak reménye és életterős szervezete.

Schön Dező

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Ma, kedden új kettős műsor. Két film egy helyért. Földszin: 20, balkon 15 lej. I. Ég a Chikusz, Világláger. Először Kolozvárt. Premierfilm. II. Kairói ka'and. Operettságer, Főszerepekben: Willy Fritsch, Renata Müller.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, szeptember 19.

Bukarest. 13: Lemezek. 14.40: Könnyű lemezek. 18: Rádiózenekar. 20.15: Lemezek. 22.45: Papazoglu cselelművész játéka. 23.15: Vendéglői zene.

Budapest. 13.05: Szalonzenekar. 14.30:

Iosvay-tró. 17: A rádió diáklélorája. — 18: A husvéti bárány. E'beszélés. 18.35: Állástalan zenészek szimfonikus zenekara. 20.25: Dósy Edit énekel zongora kísérettel. 21: Előadás. 21.25: Cigányzene. 23.05: Waldbauer—Kerpely vonósnégyes. 24.15: Jazz.

Bécs. 18.05: Fussperg bar'ton Folbdaloka: énekel. 20: Verdi: Don Carlos c. operája. 24: Jazz énekek.

Berlin. 17: Katonazene. 19.30: Fuvós kamarazene. 22: Csajkovszkij: IV. szimfónia. 23: Kis rádiózenekar.

Prága. 22.05: Rádiózenekar. 23.15: Lemezek.

Róma. 14: Kamarazenekar. 21.45: Giordano-est.

Varsó. 18.35: Norska Kama énekel. — 20: Elfelejtett dalok. 21: Könnyű zene da. lokkal. 22: Smódowicz J. Chopin-műveket játszik. 23.15: Könnyű és tánczene.

Elegánsan butorozott, különbejárta szoba, fürdőszobahaszánálattal és teljes ellátással egy vagy két személy részére kiadó Semlyén Tivadarnénál, Str. Iuliu Maniu 33. szám alatt.

Ingyen iskola-

könyv-író- és rajzser-
jegyzék, tanrend stb.

LEPAGE-nál. Menjen és kérje!

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Egy középiskolás lány ort. uricsaládnál teljes ellátást kaphat zongora- és fürdőszobahaszánálattal II. gimnázista leányom mellett. Str. Gh. Bar'ciu 16.

Jó házból való, magyarul, németül, románul beszélő, varráshoz érő leány kisebb gyermekek mellé ajánlkozók. Deutsch Zsigmondnál Medias.

Keresünk azonnali alkalmazásra szakképzett munkást különféle turónemek készítéséhez. Megkeresések: E. Abramovic, Pojeni de sub Munte. Jud. Maramures, címre küldendők.

Telehálószoza, ebédőberendezés k. fogástalan állapotban eladó. Cím a kiadóban.

FIGYELEM!

Bécsi mintára berendezett új כשרה szalámi és füstöltárnyaráj létesítettem az orth.rabbinátus felügyelete alatt.

FISCHER GABRIEL

ORADEA, Piata Mihai Viteazul 2. szám. Egy próbarendelés meggyőzi Önt, hogy gyártmányaim egyenrangúak a híres bécsi füstöltárnyarával.

Megnyit az első kolozvári ort. kóser cukrászüzem. A legizlésebb kiviteletű tortákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apró süteményeket: eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkre és egyéb alkalomokra a legizlésebb kiviteletben, a legjutányosabb árban készíték. Adler, Str. Londrei 19.

Román kereskedelmű végzett román-magyar, német gépirónó bárhol elhelyezkedne. Cím a kiadóban.

Suche zu 3 Kindern einfaches junges Deutsches Mädchen Jüdin Velehe auch im Haushalt behilf ist. Offerte nebst Angabe der Ansprichliche an Armin Guttmann Turda.

Aranyműveket és finom mechaniku sokat felvesz „Osmetall” Timisoara II. Strada Sco'ii 12.

C. Regele Ferdinand 82. alatt első emeleti uccán 4 szoba konyha, fürdőszoba lakás november 1-re kiadó. Esetleg megosztva, 2 szoba konyha külön s különbejárta másik 2 szoba külön. Ertekezni udvaron Léb uréknál vagy ügyvédi iroda. S.r. V'ahuta 3. földsz. 4.

Caras Severin megye jelentősebb helységében állami osztályorsjáték elarusítókat keresünk magas jutalékkal. Ajánlatokat „Állandó jövedelem” jellegre az Uj Kelet kiadóhivatalába kérünk.

A legizlésebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltételek.

Előnyomtatás a legújabb minták szerint fehérneművarrás, kézi és géphímzés, csipkevarrás, függöny, ágyterítő összeállítás, monirozás legszebben, legolcsóbban FISCH BÖSKE kézimunkaszalonjában.

Az eny világon s asszonyok több sz zsidó ch nek érat gondolják a Keren zsidó jövő do assz kat bünt megtanul Nincs sz hogyan o ha nem t rael böli ber nyelb

Pa

Állandó mája a problémák lések ker Ami ért nők éppe a férfiak ket az é jai a dol a férfiak nek sokk az új kö A Dávár ja, amely keszt és pilapja ban szent palesztin poálot a nek, mel nyok jrn Természe a cikkeit mások n ben a me pirozza e megjelen aki a H zott szek hogy a s legnagyobb dolgozók (a fegneh dig vesző d munká munkás kódomun ságban s sok, akik tek az o Teljesen mek bete rut orvos ket beteg Termés minden é lonikiaka küldött é kodnak é nek. Ma szeit sik még min a Hisztá vetkeztes amelyet A cikk

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Jomkippur

Az engesztelés napján gondolatok a világon szünylő zsidó testvérekre, zsidó asszonyok, akik jomkippurkor magatokba szálltak gondolatok a palesztinai zsidó chálucokra, akik önmaguk életének árán építik az új zsidó jövőt... gondolatok a zsidó föld megváltására, a Keren Kajemetre, ami nélkül nincs zsidó jövő, nincs zsidó országépítés, zsidó asszonyok határozottak el magatokat bünbocsánat napján a héber nyelv megtanulására... Tanuljunk héberül. Nincs zsidó ország zsidó nyelv nélkül, hogyan akartok cionista országépítést, ha nem tanultok héberül? Én erre jiszráélből írok! Nincs zsidó ország héber nyelv nélkül! Tanuljunk héberül.

Az új munkánk kezdetén a Wizo temesvári központja reméli, hogy csoportjaiban megindul végre a komoly cionista munka, az önművelés, a cionista tanulás, ami el sem képzelhető a héber nyelv nélkül, a Keren Kajemeth bevételeinek fokozása, a zsidó országépítés hathatós támogatása nélkül!

Ebben a reményben kíván ezúton a Wizo-központ kötvényváltásánál tovább lépni. Lőssana Hábá Bujorásájm!

A nők Palesztinában

Állandóan felszínen tartott problémája a jisivnak a zsidó munkásnő problémája. Előadások, beszédek, gyűlések kereteiben tárgyalják a kérdést. Ami érthető is, mert Palesztinában a nők éppen olyan joggal bírnak, mint a férfiak, éppen úgy kiveszik részüket az építőmunkából, éppen úgy tagjai a dolgozó Erec Jiszraélnek, mint a férfiak, dacára annak, hogy a nőknek sokkal nehezebb a beleilleszkedés az új környezetbe, mint a férfiaknak. A Dávár, a palesztinai munkásság lapja, amelyet Berl Kacnelson szerkeszt és amely a legelterjedtebb napilapja Palesztinának, minden hónapban szentel egy szombati mellékletet a palesztinai munkásnőknek. Dávár Hápoálot a címe ezeknek a mellékleteknek, melyben munkásnők, asszonyok írhatnak az aktuális nőkérdésről. Természetesen sok Wizo vezető, így a cikkeiből ismert Márta Hoffman és mások neveivel találkozhatunk ezekben a mellékletekben. Valósággal frap pirozza egyik legutóbbi mellékletében megjelent cikk, amelyben egy bacheri aki a Hisztádrut háztartási alkalmazott zsekcijójának a tagja, elmondja, hogy a szaloniki új bevándorlók, akik legnagyobb részt a hajfai kikötőben dolgoznak, mint kirakodómunkások (a legnehezebb munkák egyike és eddig veszélyeztetett pontja volt a zsidó munkának, lévén, hogy kevés zsidó munkás maradt meg állandóan a kirakodómunkánál) milyen óriási tudatlanságban szenvednek. A kikötő munkások, akik, mivel hogy csak most érkeztek az országba, barakkokban laknak. Teljesen műveletlenek, ha egy gyermek beteg lesz, nem hívják a Hisztádrut orvosát, hanem hagyják a gyermeket betegségével.

Természetes a Hisztádrut Háovdim minden erejével azon van, hogy a szalonikiakat felvilágosítsa és embereket küldött ki, akik állandóan ott tartózkodnak és felvilágosító munkát végeznek. Ma már a civilizáció elemi részeit sikerült velük elsajátítani, de még mindig nagy nehézségekkel kell a Hisztádrut megküzdjön, hogy lehetővé tegyék azt a régi tudatlanságot, amelyet magukkal hoztak.

A cikk írója reméli, hogy ez siker-

relni is fog, mert a szalonikiak nagyon jó munkáselemek és könnyen aklimizálódnak.

A Dávár Hápoélet állandó munkatársai között sok zsidó munkásnő van.

akik a palesztinai zsidó munkásnő életét jól ismerik és a lap hasábján keresztül közlik tapasztalataikat és véleményeiket a palesztinai dolgozó nő problémáiról.

Zsidó művészet

A máramaroszi Young-Wizo kulturstjén felolvasta: Peri Tábi.

Zsidó művészetről, csak a 19-ik század óta beszélhetünk. Mert művészet, csak rendezett viszonyok között élő nép tömegből sarjadhatik ki, míg a zsidóság élete a gálutban éppenséggel nem volt „rendezett”. A művészethez való tehetség ugyan nem hiányzott a zsidóknál soha. Zsidó művészek voltak, de zsidó művészet nem volt a gálutban. Régi műveit, régi műemlékeit faragta, himezte, dalolta meg a zsidó művész a középkorban, (mögillák, hagaddák stb.) De hogy művészetet teremtsen a zsidó, ahhoz hiányzott belőle a lélek szabadsága, az egyéni szabadság. A 19-ik században fejlődhetett ki csak a zsidó nemzet művészete, amelyiknek megteremtőjéről és legragyogóbb alakjáról. Boris Schatzról szólnak e sorok.

Boris Schatz 1886-ban, Kovnóban született. Gyermekéveit chéderben töltötte. Akkoriban történt, hogy egy vándorprédikátor vetődött el a kis lengyel városba. A mággid a szentföldről jött és magával hozta a szentföld meséit, Ráchel anyánk muzeális sírjáról, a nyugati falról... A gyermek Boris Schatz lelkére nagy hatással voltak s mággid sovárgással telt szavai, amelyek Erec Jiszraélről szóltak.

Ekkor kezdett tanulni Boris Schatz. Fogadalmat tett, hogyha megnő, akkor lefogja rajzolni, kifogja faragni ezeket a régi ereklyéket. Leke megtelt szent művészettel és ifjú álmaiban folyton Palesztinára gondolt.

Évek hosszú során hordozta magába az álmot, hogy valaha Palesztinába mehessen és amikor elég erőt érzett magában, hogy ezt a tervét valóra válthassa, elment Herzelhez és egy teljes órán keresztül fejtette ki előtte, hogy milyen nagy jelentősége lenne annak, ha sikerülne Palesztinában zsidó művészeknek, zsidó művészetnek iskolát teremteni!

Herzl némán figyelte Boris Schatz lelkes szavait, majd megkérdezte:

— És milyen nevet szándékozol adni a zsidó művész-iskolának?

— Böcállél legyen a neve — mondotta Boris Schatz — emlékeül Böcállélnak, aki az első zsidó művész volt, aki a Szentélyt építette.

— Igen — mondotta Herzl — Szentélyt a sivatagban — és szemei megteltek könnyel, mintha sejtette volna, hogy a Szentélyt ő már nem fogja megépíteni!

Párizsi és szófiai tanulmányainak befejezte után — 1906-ban alapította meg Boris Schatz a Böcállél iskolát, melynek vezetője és igazgatója lett.

Egy alkalommal egy festő megkérdezte tőle:

— Mester, mi a művészet?

— Zsidó vagy? — kérdezte a Mester.

— Igen — mondotta a festő.

— Ha zsidó vagy, tudod-e, mi a jomkippur?

— Tudom — válaszolta a festő.

— Jomkippurról meg van írva, hogy: és sanyargassátok lelkeiteket ezen a napon... Nős ez a művészet. Léleksanyargatás. Jomkippur...

Istentől megáldott, zsidó művész volt Boris Schatz. Számtalan szobor és relief dicsőíti emlékét, tehetségénél fogva új, művészi ideálokat teremtett. Szereti a népies művészetet.

„Nem az a gettó-művész, aki gettó-

fest, hanem, aki nem látja a gettót!” mondotta volt tanítványainak Boris Schatz. És ebben esucosodott ki legjobban az ő zsidó és művészi lényege.

A tizenharmadik karlsbad Cionista Kongresszus alkalmából, Boris Schatz maga rendezte meg Karlsbadban a Böcállél iskola kiállítását, amely a zsidó géniusz legmarkánsabb megnyilatkozása volt. Kiállításra került akkor egy sereg művészi kamca-faragás és gémma, amelyek leginkább zsidó történelmi alakokat szimbolizáltak. „Ha ilyen elefántcsontfaragású ékszereket viselnék a zsidó nők, nem válnának ki azt az ellenszenvet, mint póffészkedő gyémántjeikkal” — mondotta Boris Schatz.

Történelmi feladatot teljesített Boris Schatz. A Böcállél mesterei közé hívta meg Lillient, Hirsenberget, Abel-Pannit és bevitte a zsidó művészet fogalmát a széles zsidó tömegekbe.

Ráchel Feigenberg:

A chászid-falu Palesztinában

Amikor évekkor ezelőtt a jablonai chászidok faluját meglátogattam, akkor még barakkokban laktak a kibuc chászidjai. Három barakk terület el a falu helyén.

Az egyik külön barakkban lakott a jablonai rabbi egyedül. Egy másik barakkban a vendégek és a turisták lettek elhelyezve, akik idesereglettek a rabbihoz, hogy megnézzék, hogyan dolgoznak a hosszukafatános, szakállas chászidok.

Egy évvel később megint arra jártam és láttam, hogy a chászidok még mindig barakkokban laktak, de ezek már új barakkok voltak, a jellegzetes palesztinai barakkok, amelyek a Keren Kajemeth földjein elterjedtek. A cionista szervezet külön instruktorokat küldött a számukra, akik megtanították a chászidokat a mezőgazdasági munkára. Az emberek már értették az állatokhoz, a földmegműveléshez, az asszonyok viszont a házimunkát végezték.

Ugyancsak az év elteltével építették a jabloniaiakat ki az országutat a kosieneci chászidokkal együtt, hogy gyermekeik a szomszédfaluba járhasanak az iskolába.

Ezelőtt egy évvel borzasztó nehézségekkel kellett a chászidok megküzdjenek, mert a közelben nem volt vízforrás és muszáj volt a távoli faluba gyalogolni a vizért. Most már itt van a kut az udvaron, amelyet időközben ástak a chászidok.

A falu több, mint 100 családból áll. A falu közepén áll a templom, amelyet most építettek újonnan és a legszébb épülete a falunak. A templom mellett van a saját iskolájuk és ovójuk.

A föld, amelyre a chászidokat telepitették nem volt a legjobb. De ezek a chászidok, kik valami ősi, zsidó szivóssággal jöttek ide, valósággal paradicsommá varázsolták rövid idő folyamán a falut. Virágzik mindenfelé a föld. Csodálatos dolgokat művelt a zsidó lelkesedés rövid idő alatt itt a Keren Kajemeth Lőjiszraél jóvoltából.

Kfar Chaszidim egyedül látja el a

Voltak azonban, akik harcot indítottak ellene és „a modern iskola” jelszavával még 1924-ben személyes támadást intéztek ellene, úgy hogy Boris Schatz végül, a tizenötödik kongresszushoz nyílt levelet kellett írjon, melyben kérte, hogy a kongresszus ne törölje a Böcállélnak folyosított összeget a költségvetésből.

Elmondja a nyílt levélben Boris Schatz, hogy milyen önzetlenül dolgozott a zsidó művészet megteremtése érdekében hosszú éveken keresztül és nemcsak, hogy magánadósságba került, de egészsége is ráment a küzdelemre, melyet önzetlenül vívott meg. Amerikai útja, melyet abban a reményben tett meg, hogy sikerülni fog neki ott alapítványokat szerezni a zsidó művésziskola számára — eredménytelenül végződött...

Egyetlen vigassza volt az immár ösz Boris Schatznak és ez: a fia volt, akinek szintén a bibliai Böcállél nevet adta: hogy talán neki sikerülni fog az, ami apjának legnagyobb álma volt és amit sok keserűséggel, sok küzdelemmel, de mégis megalapozott, úgy, hogy ma már, ha valaki Palesztinába jár, nem mulasztja el, hogy valami érték tárgyat ne hozzon magával, olyasmit, ami a Böcállél művészi iskolájába készült.

szomszéd falvakat minden élelemmel. De nehogy azt higgye valaki is, hogy a chászidok az arabokkal végeztek el a nehéz munkát! Az arab itt a „sábát-goj” szerepét vette át, aki csak szombaton jön el a zsidó családhoz tüzet rakni, meg az olyan munkát elvégezni, amit a chászidok nem végezhetnek el szombaton. Nemcsak fizikailag de pszichológiailag is megváltoztatta a jabloniai chászidokat a munka Erec Jiszraélben! Egyszerű, tiszta és becsületes gondolkodásuk úgy hat, mint valami ősi zsidó pariaarcha gondolkodása. Szeretik a földet, mint a gyermeküket, ragaszkodnak a kis földjükhöz, amelyet munkájuk verejtékével tettek termékeny. Nincsen az a pénz a világon, amiért hajlandók volnának a földjüket eladni, vagy elhagyni. Kifartanak a föld és a mezőgazdasági munka mellett és nem csábítja őket a palesztinai városok konjunkturája.

A forrás, amit találtak egészen új perspektívákat teremtett a chászid falunak. A kut a szomszéd földet is el tudja látni vízzel, úgy, hogy a földdek, amik Kfar Chaszidim körül terülnek el és amelyek eddig mint terméketlenek voltak elkönnyelve, most mind nagyon kapósak lettek. És valóságos harcot kell folytatni egy-egy darab elnemadott föld megszerzéséért.

A chászid falu egy háromezer fontos kölcsönt kapott, amit csak később kell lesz visszafizessenek.

A chálucmunkás után, amellyel a zsidó ifjuság a világnak bebizonyította, hogy a zsidóké milyen hatalmas teremtésekre képes, most az öregek, chászidok, akik eddig inproduktív, luft mensch életet éltek is bebizonyították, hogy mire képes a lelkesedés, az élni akarás és a hit.

Aki egyszer járt ezen a chászid kolónián, az csak hálával és elismeréssel beszélhet a chászidokról, akik ezt a falut a semmiből építették fel, valamint a Keren Kajemeth Lőjiszraélről, amely hozzásegítette, hogy a chászidok gyökeret verjenek Palesztinában.

Most a falu még ötven család felnevelésére képes, akiknek megélhetését és munkáját biztosítani tudja.

A palesztinai zsidó munkásifjuság ben semeni találkozója

Nem találok szavakat, hogy leírjam azt a csodálatosan szép, hangulatos napot, amit Ben Sememben töltöttem el.

Ma adott ugyanis Ben Sememben találkozó egymásnak a palesztinai ifjú zsidó munkásság. A találkozót a Hiszdrut Haovdim ifjusági szekciója rendezte. A találkozózt azsal a céllal hívták kegybe, hogy rámutassanak arra a veszedelemre, amit a faluból a városba való vándorlás jelent az országépítés számára.

Már kora délután megindultak a csoportok, hogy pontosan ott legyenek az ifjusági összejövetelen. Gyönyörű látványt nyújtott az a sok száz és száz fiatal fiú és lány, amin kék chulcákban, vállukra vetett hátizsakkal baktattak az országúton Ben Semen felé. Minden átrobogó autó után meleg salom köszöntés hangzik.

Megérkezünk, a Kfár Hanoár (az ifjuság faluja) már tömve van vendégekkel. „Hedad” kiáltások hangzanak minden újonnan érkező csoport felé. Mindenütt a legnagyobb rend és nyugalom fogadja az érkezőket. A lapok szerint ötezer vendég érkezett Ben Sembebe, az ifjusági találkozóra.

A beső udvaron már fel vannak állítva az emelvények az esti előadáshoz. A belépés szigorúan tilos. Meglepetések lesznek.

A szabadban, nem messze a falutól, táborított ének, halk héber daloszlányok. Kat hoz felé a szél. Itt üttöttek tábori éjszakára az érkezők... Ők énekelnek. Egy óra múlva beléphetünk az óriási tereaszzerű udvarra, ahol már terítve van a vacsorához. Ezer és ezer pöntök, esti gyertya ég a hófehér abrosszal beherített asztalokon, ötezer embernek megterítve. Középen, egy gyönyörű palma alatt, zenekari emelvény van felállítva. Az ifjuság körüli az asztalokat, csend mindenfelé. Bach csodálatosan mély melodijai esendülnek fel a gyönyörű palesztinai éjszakában. A koncert után Rubaschew, a Hiszdruth egyik vezető tagja üdvözölte az egybegyűlteket. Ismertette a nap szimbolikus jelentőségét. Alva hallgattuk végig.

Utána Bisztritzki beszéd a KKL nevében, majd megadták a jelt a vacsorához, melynek menüje a Toceret Haarec legjobb termései közül volt.

Vacsora után átmenünk a második udvarra, megnézni az előadást. A nézőtér végtelenül szellemesen volt megrendezve, az óriási udvaron, a tribün nem székekkel van felállítva, hanem szalma kötegekből. Csengetnek.

Befejünk az illatos szalmába és kezdet veszi az előadás. Egy Schlonski által átdolgozott mesejátékot adnak elő a ben semeni gyerekek, akiknek nagyrésze alig töltötte még be a tizenhat évét.

Az előadás éjjel egy óráig tartott, melynek végzetével egy felejthetetlen emlék. Kel megagadogva vonultunk fel a szanakazsába.

Mának szombat volt és a napot koncert vezette be, melyen a ben semeni is. Kola növénydekei adtak, melyek híresek egész Erec Jiszráélben. Hendel szimfoniát játszottak és Mozart Kleine Nachtmusikját. Aztán jöttek a különböző előadások.

En e mentem megnézni az ifjuság kiállítását, amely a ben semeni ifjuság kulturházában volt megrendezve és amelyen látni lehetett az új palesztinai festők produkecióit.

Az egyik teremben csodás népművészet, a do'gokat láthatunk. Érdekes arab, héber, holland lengyel, román ruhákat, szőnyegek és tanulmányfejek voltak kiállítva. Az egyik kis szobában egy kis, alacsony, mozgékony emberke lázasan magyaráz egy előkelő arab társaságnak, dr. Lehmann, a falu alapítója és vezetője. Rettenően aktív természet, aki tíz perc múlva már egy másik teremben tart magyarázó előadást Katzenelsohnnak, a Davar szerkesztőjének, majd egy angol újságíróval futkárogott... Egyébként az egész palesztinai és a Palesztinában tartózkodó külföldi sajtó képviselői itt voltak.

Minden fára, sőt még a háztetőre is felmásztak felvételt csinálni.

Az egyik újságíró Rubaschew minden mozdulatát fotográfálta (öt filmtekerest használ el rengeteget gesztikulál). Azon kívül nagyon sok arab reprezentáns személyiség vett részt az ünnepségen. Az egyik teremben egy Keren Kajemet sta-

tisztika van, amely a városi és falusi munkások arányszámát mutatja be. Szomorú statisztika.

Hetvennégy százalék városos, 19 százalékos falusi. Az egyik falon olvashatjuk Bialik gyönyörű szavait, amelyben követeli a zsidó föld megváltását, majd Ussiskin és Brenner felhívását a zsidó néphez, következzenek.

Továbbá egy kapu, rajta egy óriási lakat. Jelentősége: az alija bezárása. Utána egy viaszkból formált joltáplát ur-

Zsidó eszmék a prágai filozófuskongresszuson

Prága, szept. 18. Dr. Félix Weltsch prágai egyetemi magántanár a prágai filozófus kongresszusról írva, a következőket mondja többek között:

„Általában megállapítható, hogy a kongresszuson résztvevők leginkább nemzeti szempontokból különböztek egymástól. Valahogyan érezni lehetett a külön eszeszlovák, francia, olasz, német és emigrációs orosz filozófiát. Ezek a nemzeti filozófusok nemcsak formára, hanem tartalomra nézve is különböztek egymástól. A francia nacionalista volt, de nem nagyon mélyenjáró, haladó szellemű, op timista, tele kristályos formulázásokkal, finom anti-észekkel és elegáns életvitelével. A cseh filozófia is határozottan komoly és optimista karaktert mutatott, bizalmat a jövőbe, a miszticizmus és romantika elhárítását, a tisztázás felé való igyekezetet, a rendet és szabadságot. Ez zel szemben a német filozófia a pesszimizmus, sőt tragikum jegyét viselte magán és noha a német filozófia nagy reprezentánsai hiányoztak a kongresszusi és a megjelent német filozófusok előadásaiiban bizonytalanok voltak, meg kellett érezni a harmadik birodalom képviselőiben a Hitler előtti német filozófia hatalmas lendületét. Érezni lehetett az új kantianizmust és a német teológiát-teológiát.

Gyermekéveim

Írta Chaim Nachmann Bialik

Zitimir elmettem öttestendős koromig. Szépség, környezet, természet, erdő, hosszú zöld mezők. Jómódot láttam körszörül kedvesen ugrázó borjúkat apró csikókat, teheneket. Apám pénteken délutánként hazajött valamelyik erdőjéből, baltát fogott és a házuk körül ólalkodó kigyókat rendre megölte. Ott heverték udvarunkon élet telenül; nagyon büszke voltam rájuk és velük ijesztetem kis játszótársaimat, a leányokat. Egyszer kezemben egy ilyen kivégzett kigyóval, futottam közük. A két kisleány azonban előre futott, én utánok, ki a mezőre, amikor a nap éppen leszállt és vérpirosra festette a zöld mezőt, sárga, kék, fehér és ibolyaszínű virágaival. A leszálló nap fősége annyira megragadott, hogy mindig tovább futottam, csak futottam. A kislányok már régen árkon-bokron túl voltak, de én csak rohantam előre, mérheteretlen boldogságban odaigyekeztem, ahol a hatalmas nap leszáll, hogy megcsókolja a földet. Nem tudtam miért, nem tudtam hová futok, míg végre azon vettem észre magam, hogy egy parasz-asszony kezemnél fogva hazakísér és én tele vagyok könnyel és zavarral.

A közeli erdőben farkasok és más veszedelmes állatok tanyáztak. Egy szombati napon reggel felé, amikor a falu zsidói imára gyülekeztek, nagy lármá hallatszott.

— Farkasok! Farkasok!

A zsidók tuleszükben kifutottak, felmentek a padlásra és egyre kiabáltak:

— Huhu, huhu!

Olyan lármá volt, hogy a feneva-

szemüveggel — a szemüveg piastertől van. Jelentősége: a telavivi polgár. Az tán két kinyújtott kar, az egyik féllírat szorongat a kezében — ez a telavivi építómunkás napi keresménye, a másik 20 piastert: ez a mezőgazdasági munkás napi keresete.

A kora délutáni órákban ismét felvontunk az udvarra, ahol a pódiumon a ben semeni gyermekek mutattak be különböző nemzeti táncokat, majd skót tisztek mutattak be skót táncokat, ami nagy sikert aratott.

Az ünepséget énekórus fejezte be, a mely Izrael Schertok Rachel dalát énekelte.

A palesztinai éjszakában bucsózól még egyszer felragyognak a táborfüzek. ... Stefania Hilmann

uj kantianizmust és a német teológiát-teológiát.

E nemzetj filozófusok között hiányzott az, amit zsidó filozófiának lehetne mondani. Nem mintha hiányoztak volna a zsidó filozófia reprezentánsai. Ellenkezőleg, a francia filozófiában és más nemzetekében a zsidók erőteljesen képviselve voltak, nem is hiányzott a kongresszus problémái közül a nagy zsidó gondolat-kincs, hiszen az ember és Isten problémái a mai gondolatvilágban a Biblia nélkül el sem képzelhető. Bergson szelleme uralkodott a francia filozófiában, éppugy, mint a németekében egyetlen Halpach kivételével, akinek politikai páfordulása is kiderült. Herman Cohen és Edmund Husserl gondolatvilága. De egy határozott és tudatosan zsidó filozófia, amely napjaink problémáinak szemlenni emélyűsével foglalkozna, hiányzott. A zsidókérdés tehát inkább passzív és rejtett volt. Összegezve a dolgokat, meg kell állapítani, hogy a világ filozófiai fóruma előtt nem merészkedett szó emelni sem a tudomány szabadságának elnyomása, sem az antidemokratikus faszizmus, sem pedig a faji álláspont, melyre a német kormány támaszkodik.

dak megriadtak és elhagyták a falut. Mások pedig — nem tudom álomban-e, vagy ébren — egy nyári éjszakán, amint apró törpék édes pajkoságukban lejötték a zöld dombról, amely nagybátyám háza mögött állott és hangos kacagás közben széjjelfutottak az erdőbe. Másnap egész napom az erdőben töltöttem, kerestem az apró törpéket, mert jászani szerettem volna velük.

Megtörtént pedig egy napon, hogy apám hazajött a vásárról és magával hozott egy vörösbetűs nagy táblát, amelyen betűk állottak. Gyermekeknek való ábcés tábla volt és másnap már a falu „behelfer”-jénél, afféle vándortanítónál ültem. A csunya ember kioktatott a betűk ismeretére, ami abból állott, hogy durva két ujját nyakamra feszítette. Kis fejemet odatarítottam a betűk felé. Ő pedig ordított:

— Hallod komisz kölyök, jól odanézz! Ez egy alef. Látod, pontosan olyan, mint egy járomrud két edénynyel.

Nagyon fel voltam háborodva egyfelől a tanítómra, aki így megkínzott, másfelől az alefra és hazafutottam. Öreg dajkam — foghíjas, szikár paraszasszony — fejemet ölébe vette, gyöngéden megsimogatta hajamat és közben átkot szórt a borzasztó tanítóra.

Adjon isten neki olyan nyugodalmat sárjában, mint amilyen megnyugvást szerzett nekem akkor!

Egy tavaszi napon az egész család felpakolta magát nagy paraszteszükre, én magam ott ültem ruhák, butorok, ágyneműk között, a kocsi mögött pedig piros tehén. Így utaztunk, így mentünk tovább a mezőkön, erdőkön, mérheteretlen tava-

ságokra. Egyszer tisztás keletkezik az erdőben, fiatal fehér ösztövérv jávorfák, testes, kövér tölgyek terjesztik ágaikat a földre, éles gyantaillat és a tavasznak friss isteni illata. A tehén megfordul, vissza a falu felé, epekedve bög vissza. Honvágya van.

— Hová megyünk anyuka?

— A városba megyünk drága gyermekem, nagyapához.

Azonban nagyapáék nem laktak a városban hanem annak tulsó részén. Mi máshová telepedtünk az erdő mellé egy házikóba. Megint gabonaföldeket láthatam, lombos, árnyas fákat, madarakat, fészkeket egy odvas nagy fát amelyben méhek tanyáztak... A szomszédban egy ház, amely tele volt hordókkal és szurokkal.

És ismét a chéder. Egő szemekkel egy feketeszemű, piszkos tanító. Felesége nap közben tojással és baromfival házalt, este tolat fosztott és kendert sodort... szitkok, verekedése, csunyaság, piszok és utálat.

Ottthonukban pedig szegénység és nyomor... Ami szabad időm van, azt barátaimmal az erdőben töltöttem, szamócat szedtünk, virágot és gombát, fészkek után kutattunk, hadjáratot vezettünk kigyók ellen, vakondokat kergettünk, vagy kimentünk a patakra és hofgásztunk. Olykor átsétáltunk a másik faluba barátainkhoz, ahol meleg tejet ittunk. És ismét ki a szabad természetbe, ki a folyó partjára és ott hemperegünk a fűvényben.

WIZO-HIREK

A szighet Young-Wizo folyó év augusztus 4-i rendezeti szombat délutáni gyűlésén elhatározta, hogy tagjainak egy havi szabadságot ad. Ezek szerint a rendezeti hetenkénti szombat délutáni összejövetelek folyó év szeptember 8-tól újból megkezdődnek, amikor a már beindított történelmi és a cionizmust ismertető folytatolagos előadások is megtartatnak. Ugyanakkor a szeptember havi kultúrest és a további mikődés programja is meg lesz határozva. Augusztus havi kultúrestjét azonban a szünet dacára megtartotta a Young-Wizo a következő programmal: az elnök üdvözlő szavai és bevezetése után Perl Tabi tartotta meg előadását Borisch Schatzról a jeruzsálemi Becalel iparművészeti iskola és muzeum világhírű alapítójáról és vezetőjéről. Utána Glück Dusi, tartotta meg előadását Kiss Józsefről. A nagy költőhöz méltó gondossággal és megértéssel összeállított és lebilincselően megtartott előadást a hallgatóság nagy tapsal honorálta. Ringler Gitta társelnök kérésére dr. Perl Gizella elnök előadta Kiss József „Jehova” című költeményét, a fölé már megszokott rutinnal, magával ragadva az egész hallgatóságot. Ringler Gitta társelnök mondott köszönetet a szavaltatért, mely méltó befejezése volt a hatalmas kultúrestének. Az elnök zárószavai után a Hatikva éneklésével ért véget a kultúrest.

A toplicai Wizo szeptember 1-én tartotta választmányi gyűlését. Az elnök Liguorniké jeleni a nyári munka eredményét. A Juliusi tea jöveleme, melynek háziasszonyai Unterberger Róza és Levkovits Helén kisasszonyok voltak 600 lej volt. Az augusztusi tea Schusztoz Helén háziasszony vezetése alatt 800 lej tiszta jövedelemmel zárult. Két új tag megnyerését jelentik be, majd elhatározzák egy Wizo otthon bérelését havi 300 lej házbérel és havi 60 lej takarítási költ. séggel. Augusztus 27-én Grünberg Henrik gyógyszerész ur Ploestiből a Wizo otthonban előadást tartott. A Wizo kéreessel fordult a központhoz, hogy Fritsch Jenni chaluéának (Aviva Barisszia) 1000 lej allijah-segélyt szavazzanak meg. Hosszas élénk vita után elhatározta a választmány, hogy október 6-án az Astra moziteremben tombolával egybekötött táncosélyt rendez, amelyen saját buffetet állít fel a Wizo-csoport. A központ megjegyzése. Kívánatos volna, ha az összes Wizo csoportok ilyen aktívan és ilyen lendülettel kezdenék meg az idei évet.

A ZSIDÓ ASSZONYT kiadja az erályi WIZO terecsvári központja. Plata Asszonyi 4.

Lapunk legközjöttüri ünne rendezésében je

— Hadihajó Párizsból jelle szerint az Egy szete számára. tonnas cirkáló. hét tizezertom ágúkkal, két anyahajó, 4518 és 10 ezerhárom jaró.

Vollfuss á böi jelentik: I ször jelentek meg a megölt apjuk s tőben a sárná miniszteri is. virágokat hely amelyeket a t felkérésére utj

Deutsch G végzett közép működését ok. Jelentkezni Str

— Sok náci Berlinből jelle szerint Karint jén kezdik meg egészítették ki tők elbocsátása mélyzetet, de mindig szükség használják.

— B. Berns tanítását újra (v. Wesselényi

mozgásmú a beinatköz gyermek- és tisztviselők gyógyterme és csoport kombinált pájl módszer 12-31g és tandij. cluj victoriei

— Hogyan marsall életét jelentik: A Z raelitiches V bi érdekes V gyan mentett burg életét: német csapat tovább nyom jébe. Oszmian összeszedték tok, rátámad patokra, amé okoztak. Más megérkezését kal a csata sz mélyesen adj utat a tábornóvá tegyék. ságot munkán végig kiraktá ra kirendelt emiel Lewin is és egy oroszra gédkezett. Az gyanusan vis egy súlyos cs rachmili faga orosz társát. néhány nappá löttek agyon. ket elvágta. rátja volt, ak mag. amit a g volt amit a g ni, hogy a né haladó autójá mjel, aki iré másrészt, mi akarta elárul esett hacba k berrel és hos rávette arra. Így mentette marsallnak a

HIREK

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső jomkippuri ünnep miatt pénteken reggel a rendes időben jelenik meg.

— Hadihajó-konjunktura Amerikában. Párizsból jelentik: A Chicago Tribune szerint az Egyesült Államok haditengerészete számára most épül három tizezertonnás cirkáló nyolc hüvelykes ágyúkkal, hét tizezertonnás cirkáló hat hüvelykes ágyúkkal, kéthuszertonnás repülőgép anyahajó, 45 1850 tonnás torpedóromboló és 10 ezerháromszáz tonnás tengeralattjáró.

— Dollfuss árvái apjuk sírjánál. Bécsből jelentik: Dollfuss árvái tegnap először jelentek meg a hietzingi temetőben megölt apjuk sírjánál. Kint volt a temetőben a sírnál Stockinger kereskedelmi miniszteri is, aki tiroli és vorarlbergi virágokat helyezett a sírra, amelyeket a tiroliak és a vorarlbergiek felkérésére utajából hozott magával.

— Deutsch Gizella, francia egyetemen végzett középiskolai tanárnő, pedagógiai munkáját október 1-én újabb megkezdte. Jelentkezni Str. Surda (Kiss ucca) 32.

— Sok náci-tanító volt Karinthiában. Berlinből jelentik: Több nap értesülései szerint Karinthiában csak október elsején kezdik meg a tanítást, mert még nem egészítették ki a nemzeti szocialista tanító elbocsátásával meggyérült tanszemélyzetet, de másfelől az iskolákat még mindig szükségletartóztatási intézeteknek használják.

— B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását újra megkezdte Reg. Ferdinand (v. Wesselényi M. u.) 22. alatt.

Pap Vera mozgásművészeti iskolájában

a beiratkozás megkezdődött. felnőtt, gyermek és baby-, valamint estői tisztségelőkurzusok, tantervképzés, gyógytorna, egyéni oktatás, egyes és csoportos táncok betanítása. kombinált mensendick, laban, szentpáli módszer. értekezni naponta 12-3-ig és d. u. 6-8-ig. mérsékelt tandíj.

Cluj victoriei (v. kossuth lajos u) 27. telefon: 4-13.

— Hogyan mentette meg Hindenburg marsallt elefét egy orosz zsidó? Zürichből jelentik: A Züricherben megjelenő Izraelitisches Wochenblatt közli az alábbi érdekes visszaemlékezést arról, hogyan mentette meg egy zsidó Hindenburg életét: 1915-ben történt, hogy a német csapatok elfoglalták Vilmát és tovább nyomultak Oroszország belsejébe. Oszmiane előtt meglepetésszerűen összeszedték magukat az orosz csapatok, rátámadtak az üldöző német csapatokra, amelynek súlyos vereséget okoztak. Másnapra várták Hindenburg megérkezését, aki Mackensen tábornokkal a csata színhelyére sietett, hogy személyesen adja ki parancsait. Hogy az utat a tábornagy autója számára járhatóvá tegyék, kirendelték az egész lakos ságot munkára és a lápos környéket végig kirakták gerendákkal. A munkára kirendelt emberek között volt Jerachmiel Lewin is, aki egy másik zsidóval és egy oroszral együtt az utépítésnél se gédkezett. Az orosz munkás rendkívül gyanusan viselkedett, bő köpenye alatt egy súlyos csomagot szorongatott. Jerachmiel faggatni kezdte a csomagról orosz társát, mire ez bevallotta, hogy néhány nappal azelőtt egy orosz kémét lőttek agyon, aki a vilnai telefonvezetékét elvágta. Ezt a kémét, aki neki barátja volt, akarja megbosszulni, a csomag, amit magával hurcolt, bomba volt amit a gerendák alá akart helyezni, hogy a német tábornagy keresztül haladó autóját felrobbantsa. Jerachmiel, aki irtózott ettől a bűntényről, másrészt, mint orosz állampolgár nem akarta elárulni orosz társát, kétségbeesett hiba kezdett a kétségbeesett emberrel és hosszú órák viaskodása árán rávette arra, hogy fervegrel lemondjon. Így mentette meg az életét Hindenburg marsallnak a zsidó Jerachmiel Levin.

— Agyvértdúlás, szívzorogás, nehéz légzés, félfélmérzet, idegesség, fejfájás, lehangoltság álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők.

— Tizenhárom bolgár kommunista tervedéből Romániában kötött ki. Konstaninából jelentik: Vasárnap reggel öt órakor a Kigyók Szigetén 13 bolgár kommunista kötött ki, akik Várnából jöttek egy bárkán. Kijelentették, tévesen kötöttek ki, mert a szigeten levő világítórnyot összevessztették az odesszai világítórnyonnyal. Az Univerzál szerint a menekülő bolgárok elhatározták, hogy megölik a világítórnyon hat főnyi őrségét. Tettüket vasárnap éjjel akarták végrehajtani azzal a céllal, hogy azután tovább hajóhassanak Odesszába. A tengerészek és határőrök azonban megtudták a tervet és vasravertek a nemkívánatos vendégeket. Vizsgálat indult meg a tényállás kiderítésére.

— A Pharos zsidó írók könyvkiadóvá lalata értesíti a Marosvásárhelyi k'nyeki zsidó olvasókörzönséget, hogy ottani képviselőt Benczel Béla h'rapirónak adta át. Benczel Béla, aki ugyancsak a Pharos írói köréhez csatlakozott, jelenleg egy nagyobb szabású regényen dolgozik, amely az „Ezüst tallér” címen fog megjelenni.

— Mégegyzer egy halottról. Egy derék, jószívű, talp'ig igaz ember, Roos Anselm s'rkövének avatásáról írtam tegnap az Uj Keletben. Nem ismerem a megfogult anyagi helyzetét, mások jóhiszemű információja alapján írtam, hogy éhenpusztult. A család, akiről gondoskodott, akiért küzdött és áldozott, ma elküldte hozzá az egyik Roos fiút, hogy az igazságról felvilágosítsa. Ez pedig az, hogy a vagyonilag tönkrement családfőt nem a kenyértelenség vitte a sírba. Szegény leány, de nem jutott inségbe, a család ma is rendes polgári körülmények között él. Inkább lelkileg törté meg a vagyon összeomlás Roos Anselm. Az emberek álnokságát és hálátlanságát vette szívére a nemes lelkületű férfi, akit jómódja dején a „barátok” nagy tábora vett körül, akik amikor bajba jutott, elfordultak tőle. Rotter rabbi az egész város zsidósága nevében kért bocsánatot jomkippur előtt a tragikus módon elhalt Roos Anselmól. Az előző napon még résztvett a Cheyva ülésén, még rendelkezéseket hallta esztére, ami fölött mosolyogtak az emberek. Másnap az uccán esett össze és mire hazavitték, halott volt. Erőkezny szíve ölte meg, amely nyitva volt minden jó és nemes cselekedet számára. (sz.)

— Hevesi Piroska zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operanékes, énektanár nyaralásukból hazatértek. Lakásukon található d. e. 11-1-ig, délután 4-7-ig. Str. Memorandumulaj 10.

— Sinclair Lewis: Művészek. Egy nagy amerikai karrier története. Hogyan lesz egy vidéki kis szálloda, boyból Amerika legnagyobb hotelkirálya, hogyan rendül meg helyzete a karrier csu pontján és hogyan kezd előlről a harcot rendíthetetlen hittel és lelkesedéssel. Az amerikai társadalomnak nagyszabású keresztmetszetét és két testvérnek egyszerű össze, hasonlító arcképét adja. Az egyik a nagy szervező, a látványos „proza”, „száraz” üz'etember, a másik az „idealista” költő. Az Athenaeum Nagy Regényei sorozatában jelent meg egyenként átlag 400 oldal, nagy alak, fehér papír, díszes vászonkötés. 144 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Athenaeum-sorozatok jegyzékét.

— Megjelent a Zsidó Ut legújabb száma. Az erdélyi zsidóság körében már népszerűvé vált társadalomtudományi szemle legújabb (augusztus—szeptember) kettős száma bő tartalommal, a palesztinai és galuti zsidóság helyzetét ismertető cikkekkel jelen meg. Az értékes számban Salamon Ottó: A palesztinai oszta'yharc a cionizmus mérlegén, Holitscher Arthur: Jelentés Blehariáról (Mutatvány a Pharos könyvkiadó első könyvéből), Juda Korm: A kibucról, R. Cs.: Bialik a költő, az ember és a zsidó, Eliezer Hakohen: A cionizmus perspektívái a világjelenségek tükrében, Adler Hubert: Náchmán elferdült élete (novella), ezenkívül gazdag Jegyzetek és Szemle rovat, valamint könyvismertetések olvashatók. A duplászám ára 25 lej, előfizetési árak: Egész évre 200 lej, félévre 110 lej, negyedévre 60 lej. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Cal. Mareschaj Foch 63. Telefon 3-66.

— Sortűzet adtak a Fülöp-szigeteken a sztrájkoló munkásokra. Londonból jelentik: A Fülöp-szigetek fővárosában, Manillában szivargyári munkások sztrájkjával kapcsolatban zavargások törték ki. A karhatalom fegyverét használta. Három személyt a golyók megöltek s többeket megsebesítettek. Az amerikai szövetségi hadsereg csapattesteit riadóköszöntébe helyezték a sztrájkzavargások folytán fenyegetővé vált helyzetben.

— Franciayelvű szórakoztató összejeve telek, játék, irodalom, gyermekeknek, felnőtteknek, kor és tudás szerint. Igen olcsó árak. Díjtan próbaórák. Gergely Kátó Calea Motilor 58. Telefon 6-66.

— Házasság. Basch Kahán Eszter (Teacovo) és Berliner Emil (Oradea) szeptember 20-án tartják esküvőjüket Sigetul-Marmatieln, Rokonait, ismerőseiket és jóbarátaikat ezuton meghívják.

— Michajlov macedón vezért Törökországban letartóztatták. Athénből jelentik: A törökországi Kirkiniséből jelentik, hogy az ottani rendőrség letartóztatta Michajlov Ivánt, a macedón forradalmi bizottság vezérét, aki Szófiából török területre menekült feleségével együtt. Min' politikai fogollyal bírnak vele és megvárják az utasítást az ankarai kormánytól.

— Pap Vera mozgásművészeti iskolájában kombinált Mensendieck, Laban, Szentpáli módszer szerint tornázhat s táncolhat. Ertekezni naponta 12-3-ig és d. u. 6-8-ig Cal. Victoriei (v. Kossuth L. u.) 27. Telefon 4-13.

— Ideges embereknek és lelkibetegek nek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggeli éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

— Óriási tüzvész Alaszkában. Newyorkból jelentik: Az alaszkai Nome üzleti negyedében tüzvész pusztított, amelynek során kormányozási középületek is elhamvadtak. Megsemmisült több aranybánya igazgatósági épülete is. A tűz továbbterjedését dinamitrobbantásokkal sikerült megakadályozni. A kár meghaladja az egy millió dollárt.

— Ady összes verseinek könyvnapi kiadása. A magyar könyvnapnak egyik legnagyobb szenzációja Ady Endre összes verseinek propaganda kiadása. Ady Endre költői örök és hatalmas értékéhez képest gyenge és erőtlén minden magasztalás. A Magyar Könyvnapra megjelent új Ady-kiadás 544 oldalon, pompás kiállításban az Athenaeum gyönyörű kivitelű kiadásában fehér papírral, díszvaszonkötésben a Könyvnapra 120 lejért, utána 150 lejért kerül forgalomba minden könyvkereskedésben. Kiadóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj.

A modern testápolás diadala az **EUKUTOL-RENDSZER**

Fuder alá használjon Eucutol cremet, lefekvés előtt mossa le arcát Eucutol arckrémrel és meggyőződik arról, hogy a szépség nemcsak a sors véletlen ajándéka.

EUKUTOL-KRÉM	nagy doboz	Lei 40.—
	kis doboz	„ 20.—
	tubus	„ 50.—
EUKUTOL-ARCHARMAT	nagy üveg	„ 120.—
	közep. üveg	„ 60.—
	kis üveg	„ 40.—
EUKUTOL-OLAJ	nagy üveg	„ 120.—
	kis üveg	„ 60.—
EUKUTOL-SZAPPAN	drb.	„ 20.—

Főlerakat: ROZSA ROYAL Drogeria S. A. CLUJ. Minden szaküzletben kapható.

Palesztinába

akar menni? Forduljon, bizalommal hozzánk és a mi utbaigazításunkkal bármikor

MEHET

kényelmes olcsó hajójunkkal keresse fel tehát még ma a

Levant r. l.

(Bucuresti, Str. Smárdan No. 11. Tel. 3-29 83)

képviselőit

Oradea, Str. N. Filipescu (vol. Szarvasor) 13. Sighet, Piața Unirii 25. Plorensi, Budaj Deleanu 1.

— Francia tiszték a esch hadgyakorlaton. Prágából jelentik: Ganelin tábornok, a francia nagyvezérkar főnöke francia vezérkari tiszték társaságában Budweissba érkezett, majd az esti órákban rövid időt töltött Prágában is. A hadgyakorlatok megkezdődtek.

— Felhőszakadás Drezda környékén. Berlinből jelentik: Drezda környékén felhőszakadás pusztított, amely hatalmas károkat okozott. Különösen a hegyvidéken. A vizek tíz perc alatt három méterrel emelkedtek. Több hid tönkrement. Számos állat elpusztult.

— Uj főkántort választottak Maramaroszigeten. Szegetről jelentik: Közvetlenül a nagyünnep előtt új főkántort szerződtek Maramaroszigeten, Katz Salamon személyében. Az új főkántor az elmúlt Roshasana alkalmával mutatkozott be hatalmas siker mellett és első bemutatkozására megnyerte a szigeti zsidóság oszta'lan szimpatiaját. A maramaroszigeti hitközségeknek egyébként komoly kántortradíciói vannak. A maramaroszigeti főkántor minden időben márkát jelentett az énekesek világában. Maramaroszigetről került el Ragwai, Landmann, Abrahamsohn és a világhírű kántorok egész sora. Ebben a szintiszta zsidó városban mély gyökerei vannak a kántorkultusznak s a jó kántor, aki szombat- és ünnepnapokon programot jelent, a népi életnek egyik fontos kellekét jelenti. Katz Salamon, az új szigeti főkántor Váradról indult el s már 7-8 esztendő korában az orthodox körök kedvenc „csodagyermeké” volt. Eszterdők hosszú során át az ókirályságbeii hitközségeknél imádkozott, míg legutóbb a budapesti orczyuti orthodox nagytemplom választotta meg főkántornak. A fiatal, alig 24 esztendő szi geti főkántornak impozáns megjelenése van és bársnyos, behizelgő tenorjával egycsapásra meghódítja hallgatóit. A roshasana-melődik, ezek a szépséges, mélyből fakadó zenemotivumok, melyek évszázadok óta egységesek a szélrózsa minden irányában szétszórt zsidó ságnál, misztikus kifejezést és a vallásos odaadásnak új színeit kapják Katz főkántor interpretálásában.

מודעה

איך בין מודיע או די פארביק מארושינא רע-שיצא האט אויספערקויפט איהר פארראט פון כשרע אלקאהאל-עסיג פרודוקציע און ערציגט בלויז עסיג נסך. פון היינט אן ברענגט די אויבענ-דערמאנטע פארביק און פערקער איהר פארראט פון כשרץ האלץ-גייסט עסיג (98% שטריכגעט) וואס שטעט אונטער מיין השגחה אין סיווערע איצט געפאקט אין 5 קילאדיגע קעסטלעך און פערוען מיט צוויי בלאמבעס. אין א וויגענט מיט מיין זיגעל. — די בלאמבעס טראגען אויף איין זייט די רי"ת פון מיין נאמען, אויף דער אנדערער זייט דאס ווארט „כשר”.

צום גדלי, הרצהיה פה קרעטשעניב
הל' אברהם היים ריינמאן
אבדק"ק קרעטשעניב

UJ KELET *Legújabb hírek*

Svájc delegátusa rendkívül éles hangon tiltakozott Oroszország népszövetségi tagsága ellen

Megszakad a francia-lengyel barátság. Olaszország Ausztria-tervé már meg is bukott

Genf, szeptember 18. A népszövetségi közgyűlés hatodik főbizottságának ülésén megvitatták a szovjet felvételének kérdését. Damata portugál külügyminiszter volt az első szónok, aki beszéde során azt hangoztatta, hogy kormányának elutasító álláspontra kell helyezkednie a szovjet felvételével szemben, mert attól tart, hogy a szovjet Genfbe történő bevonulásaival erősödni fog a polgári államok alapjait megrendítő szubverzív propaganda.

A svájci delegátus éles szovjefellenes beszéde

Motta svájci fődélegátus beszélt ezután. Leszögezni kívánta, hogy kormánya barátságot érez az orosz nép iránt, de nem ismeri el jelenlegi kormányát. 1918-ban Péterváron kifosztották a svájci követséget, az egyik főtisztviselőt megölték és a szovjet kormány 17 év alatt nem tartotta szükségesnek, hogy magyarázkodik. Ugyanebben az évben a svájci általános sztrájk alkalmával oroszországi kommunista ügynökök árasztották el Svájcot, akiket aztán árthatatlanná tettek és kintasították. A svájci közvélemény szenvedélyesen követeli az elutasító állásfoglalást az expanzív és harcoss kommunizmus államának felvételével szemben, melyben a munka alig különbözik a kényszer munkától és mely a vallást, a morált, a magántulajdont kiküszöbölendően tartja. A harmadik internacionálé és a kommunista párt egy és ugyanaz és céljuk, hogy a polgári államok és a demokrácia alapjainak aláaknázásával világforradalmat szervezzenek meg. Nem hagyhatja tiltakozás nélkül azt, hogy Genf bomlasztó propaganda fészkevé váljék. Ezt követően a belga, holland és argentinai fődélegátusok ismertették hasonlóan kormányaik elutasító állásfoglalását. A felvétel ellenzői után Barthou, Eden, Aloisi, Beck, Benes Bennett és Tevsik Ruzsdji bej szólaltak fel, majd szavazásra tették fel a kérdést. A Népszövetség 38 szavazattal három ellenében elfogadta Szovjetország felvételét, hét állam az amerikai kisállamok, tartózkodtak a szavazásban való részvételről.

A római orosz követségen tegnap diplomáciai jegyzékváltás folyt le a szovjetek és Albánia között, a két ország diplomáciai kapcsolatainak helyreállításáról. Ezzel helyreállt az összeköttetés a két ország között.

Megszakad a francia-lengyel szövetség

London, szeptember 18. A Daily Herald szerint a francia közvéleményt előkészítik arra, hogy a szakítás Lengyelországgal rövidesen beáll. Nem fogják megújítani az 1921. évi francia-lengyel szövetségi szerződést, felmondják Lengyelország hétéves kötelező kölcsönös védelmi szerződését is, hogy hatályon kívül helyezik a francia-lengyel kereskedelmi szerződést.

Egy német lap, amely örül Oroszország felvételének

Berlin, szeptember 18. A Deutsche Allgemeine Zeitung, az egyetlen német lap, mely örvend Oroszország felvételének, a Népszövetségbe. A lap azt mondja, hogy mint ahogy a világ kibékült Oroszországgal, mely egészen másképpen él, mint a többi országok, éppígy hamarosan meg fog békülni Németországgal is, mely új életre tér át. A világ most gyorsan megbarátkozik a dolgokkal és ezért Szovjetországnak tartozunk köszönettel — fejezi be ironikusan a Deutsche Allgemeine Zeitung.

Anglia és a kisanant nem fogadják el Oroszország kisanantj tervét

Párizs, szeptember 18. Az Echo de Paris szerint, Aloisi olasz fődélegátus Genfbe érkezése után nyomban átadta sir John Simon és Barthou külügyminisztereknek azt az egyezménytervezetet, ame-

lyet az olasz kormány az osztrák függetlenség újabb körülbástyázása ügyében a hatalmakkal elfogadtatni és aláírni kíván, melyhez ennek megtörténte után a szomszédos államok is csatlakozhatnak. Barthou az irat áttanulmányozása után kijelentette, hogy a tervezetet elfogadhatónak tartja, ezzel szemben sir John Simon azt a választ adta, hogy Anglia az eddigieken túlmenő új kontinentális kötelezettségeket nem vállalhat. Így az angol ellenzésen már a kezdetén megakadt az olasz elgondolás realizálása, de további nehézség az is, hogy a kisanant, amelylyel a tervezetet rövidesen azután szintén közölték, azt az aggodalmát juttatta kifejezésre, hogy a Franciaországra támaszkodó Olaszország túlzott befolyáshoz fog

jutni Ausztriában. Genfi beavatott helyen egyébként úgy tudják, hogy az olasz egyezménytervezetet Ausztria hivatalos köréi sem tartják egészen megfelelőnek s attól tartanak, hogy változatlan formájában való elfogadás esetén az osztrák belpolitikát külső irányítás fogja terhelni, ami elkerülendő. A tervezetet a hatalmak ennek ellenére sem ejtették el teljesen és ebben az ügyben a tárgyalások tovább folynak. Október 20-án Romában Mussolini és Barthou is ki fognak térni a tervezet megvitatására és ugyanez lesz a főtárgya annak a megbeszélésnek is, amelyet Schuschnigg osztrák kancellár tervbe vett párizsi látogatása során november elején Barthouval folytatni fog.

Általános sztrájk fenyeget Amerikában

Georgiában elrendelték az ostromállapotot

Newyork, szeptember 18. A georgiai kormány kihirdette az ostromállapotot Atalantában és más helyiségekben, hol a sztrájkolók zavargásokat provokáltak. Páncélautos nemzeti gárdisták csoportjai járják, hogy biztosítsák a rendet. Újabb jelentések szerint az összes államok kormányai, hol kitört a sztrájk, meg egyeztek abban, hogy kéri fogják a hadsereg intervencióját a sztrájkolók zavargásainak elfojtására.

German amerikai szakszervezeti vezető kijelentette, hogy amennyiben a hét végéig a textilgyári sztrájk megegyezéssel nem érne véget, a szakszervezetek általános sztrájkot proklamálnak.

Newyork, szeptember 18. Megállapítást nyert, hogy a Morrocastle személyzete majdnem teljesen idegenekből, spanyolokból, kubaiakból és délamerikaiakból állott. A vizsgálat folyamán beidéztek a háj megmenekült összes utasait is.

A földművelésügyi miniszter különös hűségnyilatkozata Tatarescunak a ploesti gyümölcsnapon

„A holnapi pártvezér Tatarescu — mondotta Manolescu-Strunga, de azért Bratianu Dinuval szemben is bizalommal kell legyünk”

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 18. Márja királyné Manolescu Strunga földművelésügyi alminiszter kíséretében tegnap megtekintette a bukaresti Parcul Carolban megnyitott gyümölcskiállítását.

PLOSTI szeptember 18. A Dimineata közli Manolescu Strungának vasárnap Ploestiben az ottani gyümölcskiállítás megnyitásával kapcsolatos banketten tett kijelentéseit. Az alminiszter többek között a következőket mondotta: Teljes bizalmunk van a pártvezér iránt, aki olyan ember, amilyenre

szükségünk van és a ma szükséges politikát tudja a párt által követelni, megmentve az országot a nehézségektől. Amj a holnapi vezért illeti, az nem lehet más, mint Tatarescu. Nem sietjük el a dolgokat. Ez nem jelenti azt, hogy ne volna teljes bizalmunk jelenlegi pártvezérünk, Dinu Bratianu iránt, aki teljes tiszteletünket is bírja. Senki sem gondol elnökválasztásra a pártban, csak a jövőről beszéltek, amely Tatarescu személye miatt teljesen megnyugtató.

Szenzációs leleplezéseket ígér Wurmbrand Richárd, a temesvári kommunista-per lövöldöltje a sajtó munkatársainak

Gárdista tanuskodik a monstre per ázsánprovokátorje mellett

Timisoara Temesvár, szeptember 18. (Az Uj Kelet tud.) Ma folytatta a temesvári hadbíróság a tegnap megkezdett kommunista monstre-per tárgyalását.

A tárgyalásra, mely változatlan érdeklődés mellett foly, ma reggel újra erős fedezetet vezették elő a vádlottakat, Ka-

rácsonyi Mária és Eberling Berta vádlottnőket.

Névsorolvasás után Stelea Nitulescu fővárosi védőügyvéd pergáló kifogást emelt, mert szerinte Mock Julia vádlottnő nem írta alá vallomását, hanem csak egy kereszttel jelezte nevét annak ellenére,

hogy tud írni. Az ügyvéd kéri a vádlottnő megemissítését.

Bundrea őrnagy vádbiztos kéri a hadbírószágot, hogy ne vegye figyelembe a védelem pergáló kifogásait és rendelje el a tárgyalás zavartalan folytatását. A hadbírószágot ezután visszautasítja a védő nyilatkozatát.

A védelem ezután azt próbálta bizonyítani, hogy a per nem tartozik a hadbírószághatáskörébe, miután a vádratban szereplő cselekmények a Vajda-kormány által bevezetett ostromállapot megszüntetése után és a december harmincadiki ostrom, állapot előtt történtek. Számos vádlott nem is temesvári illetőségű és nem is Tebesvári, hanem Lugoson és más kisebb helyiségekben fejtették ki kommunista propagandát — ha ez egyáltalában bebizonyítható — Temesváron kívül pedig nincs ostromállapot, úgyhogy a hadbírószágot ezekben az ügyekben nem jellemezhetik.

Brudariu védő szólalt fel ezután. Megemlítve még azt is, hogy a helybeli vezénylő tábornok fogházban tett látogatása alkalmából csodálkozott a pernek egyes részletein, amelyek a kom-kum határára mozognak.

Bundrea ügyész válaszul a védelemnek, kijelenti, hogy a per a hadbírószághatáskörébe tartozik, úgy ahogy a szónokai gyilkosság vádlottai felett is a hadbírószágot illetkezett, holott ezek az ostromállapot előtt követék el bűntetteiket. A hadbírószágot kéri, hogy a vádlottakat az ügyeket — mondotta az ügyész — amelyek összefüggésben vannak az ostromállapot kihirdetésének időpontjával.

Dr. Bürger Ernő védő válaszul az ügyésznek, azt fejtegeti, hogy ezt a per nem lehet a szónokai gyilkosság perével össze, hasonlóan, ugyanúgy, ahogy nem lehet a román törvénykezést Hitler jogi befogásával összehasonlítani, aki junusban embereket öletett halomra minden élet nélkül.

A tárgyalás folytán megérkeztek a terembe Leonard Caciuc vasgárdista diák, aki Cristescu bratjanar revolyeres me-renyletéből került Vacarestibe, itt összesmerkedett Wurmbrand Richárd ázsánprovokátor vádlottal és most a hadbírószágot előtt Wurmbrandnak mentővallomást akar tenni.

Wurmbrand a per fővádlottja, állam-dóan levelezik a temesvári sajtó munkatársaiival, akiknek szenzációs leleplezéseket ígér és bejelenti, hogy ő vádlottból koronatanu lesz és rendkívüli dolgokat fog a hadbírószágnak bebizonyítani. A többi vádlottak teljesen elkülönülten ülnek Wurmbrandtól, akinek az egész ügy lelepleztését tulajdonítják.

Déután a hadbírószágot elnöke bejelentette, hogy az egyes vádlottaknál figyelembe veszik a pergáló kifogásokat, ez után pedig felfüggesztette a tárgyalást, amit holnap reggel folytatnak.

Otszáz áldozata van az alaszakai tüzvésznek

NEWYORK, szept. 18. Az alaszakai Nobéban pusztított tüzvésznel két sze mely életét veszítette. A városban éllel miszerhiány fenyeget, miután a tüzvészben csaknem az összes rendelkezésre álló készletek megsemmisültek. A hajléktalanok száma megközelíti az ötszázat. Kijelölttségük felkereste a városi vezetőséget és azt a kérést terjesztették elő, hogy gondoskodjanak sürgősen élelmiszer utánpótlásról és a hajléktalanok számára a szükségjelzőkért, mert már is fagypontra aláz szállott a hőmérséklet s a hosszú tél közvetlen küszöbön áll.

— Spanyolország Angliában. Londonból jelentik: Angliában újabb spanyolországos ütötte fel fejét. A megbetegedések ezuttal jóval könnyebbek ugyan a téli eseteknél, azonban a betegek száma rohamosan növekedik. Több kórház zsúfoltság megtelt és néhány iskolát be kellett zárni. Az orvosok óriási por és füst ingerlő hatást gyakorol a légzőszervekre és csökkentik a szervezet ellenállóképességét a ragályjal szemben.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 14. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală plătită în num. No. 224713/929.

10. Telefon: 9-77. Havonta 110, ne-évre 600, egészé földre: Havonta félre: Havonta detések díjszabás KELET" az erde-óság egyetlen Cikkünk utánnnyás megjelölésé

Egy diploma

Akinek vaj napra.

Ez a közmond Arcievszki bukanekülönös koresti hírlapírók

A bukaresti vetemedtek, lengyel külügy jelentéseit, meoldajuan felbor szerződésben okmányban letegyezményt.

A bukaresti Becket, mondvdjaldul lépéseket történéhek, hogállamok számámészeti egyezumi még Lengenne.

Arcievszki letulságosan gyakkor a bukarestisaj ellen — a klan (apintitians)latkozatban kel

A bukaresti la-tői megérdemeltulbuzgó követeban adták tudánek nincs jogásgá oktatni a fiasságból a szerv van hivának, hogy a aki ne tapasztzony a bukarestában van a k-natkozó nemzazoknak hazaf

A lengyel kőkezastra leckétLeckét, mehogy főnöke, állam nevébenát, melynek Európában.

Lengyelorszá40 százaléka k-soroltuk fel a-téyes számát, szerződés az közé szorított.

Igy hát Len-tatkozik nagy-szempátitakat, az amelyne volna erre.

A lengyel kőbitja, hogyegezmény felRossz táktűszlesbitse a nyilatkozó fro

Hogy ez a-anak jellemz-arra, hogy Lerodajom diplo-ta rá magát.

Es ennek kőleg ugyanabba-réze, ami kőnak.

Es mert a-gadják kiförő-nak ezt u lép-tani, hogy Len-egyarant mily-önmugát, am-szűveségesejné elveinek.